

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy óra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és
o ünnep után való napon is. o

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

KOLOZSVAR,
1905. január 22, vasárnap

HIRDETÉSI DIJAK:

Nyitási díj: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Keziratokat o nem ad vissza a szerkesztőség. o

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség: 379.
Kiadóhivatal: 379.

Nagyhét.

Kolozsvár, január 21.

Magyarország a mai nappal belépett nagyhetébe és rövid néhány nap múlva el fog válni ennek az országnak sorsa. Azt a jogsértést melyet a kormány és vazallusai a házsbályok letiprásával elkövetettek, azt az alkotmányvétsést, melyet a képviselőháznak költségvetésen kívüli állapotban való föl-osztatásával elkövetettek, a nemzet ítéletére bizzák. Ha a választások újra megadják a kormányt a többséget: ezzel a nemzet jóváhagyja és szentesíti a kormány eljárását — mondja a kormány. Ha a választások újra megadják a kormányt a többséget: ezzel a nemzet nem hagyhatja jóvá és nem szentesítheti a jog- és alkotmányvétsést — hirdeti az ellenzék. Ha a választásokból a kormány kisebbséggel kerül ki: a kormány aláveti magát a nemzet ítéletének — mondja megint a kormány. Ha a választásokból többséggel kerül ki az ellenzék: elfogadja a nemzet akaratának megnyilvánulását, — mondja az ellenzék is.

Ugy látszik, mintha az ellenzék logikája meghibbant, igazságérzéke megcsappant volna, mikor a paradoxont így látjuk fölállítva és ezt a látszatot siet a kormány pártja kihasználni és

az ellenzék ellen fordítani. Pedig az ellenzék logikája tiszta, igazságérzéke érintetlen; a látszólagos ellenmondás dacára is az ellenzék áll az alkotmány megbecsülésének és a nemzeti ítélet tiszteletbentartásának alapján. Mert ha a választások többséget adnának is a kormánynak, az csak a hatalom eszközeinek nyomása alatt, az csak a pénz lélekvásárló varázsa miatt, az csak a választói jog illiberális megszorítása mellett, az csak a választókerületek igazságtalan beosztása következtében történhetik. Egy iszonyu erőszakkal hallatlan korrupcióval, egy gyalázatos választási rendszer által összetoborzott többséget az ellenzék a nemzeti ítéletének el nem fogadhat. De ha minden erőszak, minden vesztegetés és az igazságtalan választási rendszer dacára is többsége lenne az ellenzéknek, azt igenis elfogadhatná a nemzet ítélete gyanánt az ellenzék, mert ez az ítélet, az elvekért és az alkotmányért küzdő egész nemzet véleményének megnyilatkozása lenne. Többség a kormánynak a hatalom minden nyomása az erőszak minden eszköze által létrehozva: az el nem fogadható ítélet. De többség az ellenzéknek a hatalom minden nyomása, az erőszak minden eszköze *dacára* is: az a nemzet döntését

jelentené. Az elienmondás tehát csak látszólagos, épen olyan látszólagos, mint a kormány igaza.

Es vannak még ilyen hamis érvei, álgazságai a kormánynak és híveinek száján és nem röstellik azokat minduntalan az ellenzék szemé közé köpni. Ilyen hamis igazság az, hogy a kormány és pártja szabadelvűek csak, míg az ellenzék szöröstül-böröstül reakciós. Ha volt valaha hazugság: ez az. És a nagyobbik hazugság nem az, mikor az ellenzék reakciónak káromolják, hanem az, mikor magukat szabadelvűeknek hirdetik. Egyben csakugyan szabadelvű a kormánypárt, egyben csakugyan nem tűr féket és korlátot: a saját hatalmának megerősítése céljából nem tesz különbséget eszköz és eszköz, ember és ember, felekezet és felekezet között. Az az előítélet nincs meg ebben a pártban, melylyel tisztességes politikusok piszkos eszközökkel szemben viseltetnek. Az a türelmetlenség sincs meg ebben a pártban, mely tagjainak államköltéségen való megtoliasodását lehetetlenné tenné. Az az elfogultság nincs meg ebben a pártban, mely a nemzet elien-ségeivel való barátkozást perhorreszkálja. Es az az elvakultság nincs meg ebben a pártban, mely a haza érdekét he-

lyezi mindenek elé. Igen, a szájukon ott hordják a szabadelvűség igéjét, de az egyházi politikai reformok behozatala óta nem hoztak egy szabadelvű törvényt sem, nem létesítettek egy szabadelvű intézményt sem, és az egyházi politikai reform megindító és végrehajtói ma már a sirban, skartban vagy az ellenzéken vannak.

Ők dolgozni akarnak, ők békés haladást, nyugodt fejlődést, akarnak ebben az országban és ebben a törekvésben az emészto tűz csóvált, a gyilkos pusztítás pokoljépeit vezették az országban el. Az ő vezérük tört ki Ugráról egy bolond kézzel megirt levéllel, az ő táboruk gázolta össze a Ház tanácskozásának rendjét, ő nekik volt minden hasznos munkánál és szükséges alkotásnál fontosabb és sürgősebb a házsbályok violálása, a szólásszabadság megcsontítása. De azért ők hirdetik a munkát, azért nekik áll föllebb. De talán mégis igazuk volt abban az egyben: ahhoz a munkához, amit ez a kormány akart végezni, ahhoz csakugyan csak a parlamenti szólás szabadságának guzsba-kötésével lehetett volna hozzáfogniok, mert ez a munka a nép terhének öregbítése, a nemzet érdekeinek föladata akart lenni.

Magyarország sorsa most né-

A „NAPLÓ” tárcája.

A TÜKÖR.

— Orosz történet. —

Szilveszter-est. Nelly, Gaykow földbirtokosnak fiatal, szép leánya, ki éjjel-nappal a férjhezmenetelről ábrándozik, szobájában ül s félig lehuny szemekkel bámul a tükörbe. Halvány, fáradt, mozdulatlan.

A hármastükörnek perspektívája, mely végtelen hosszú, keskeny folyóshoz hasonlít, a számtalan lámpafény, arcának és kezeinek többszörös visszatükröződése már régóta ködös tengerré vált szeméi előtt, mely ide-oda hullámszik s néha felvillan.

Ha az ember Nellynek mozdulatlan szeméit és nyitott száját nézi, nehéz eltalálni, hogy alszik-e vagy virraszt. Pedig lát. Kezdetben bizonyos szemek lebüvölő varázsát látja, azután az ingadozó alapon lassanként fölmerül egy fejnek, egy arc-

nak s egy szakálnak a körvonala. Ez ő, a sorstól rendelt völegény, álmainak és reményeinek tárgya. A sors által Nelly számára rendelt férfiuban megvan minden; jelentős társadalmi állás, szerencse, karriér. Mellette a szürke alapon sötétség, üresség, mint ahogy az életben is szokott lenni. Nem is csoda, mert a szeliden mosolygó szép fej előtt oly leirhatatlanul édes szorongást érez, aminőt szavakban nem is lehet kifejezni. Azután hallja a hangját, látja, hogy mint él vele egy földél alatt, s mint olvad élete az övébe. A szürke alapon hónapok, évek suhannak el, s Nelly a jövőt minden egyes részletével együtt látja.

Egyik kép a másik után suhan el s Nelly látja, hogy egy hideg téli éjszakán mint kopogtatnak Lukics Stepán orvos ajtaján. Az ajtó mögött rekedten ugat egy vén kutya. Az orvos lakásának ablakai sötétek. Köröskörül csend.

— Az Isten szerelmére . . . sutogja Nelly.

Az ajtó csikorog s Nelly az orvos szakácsnéját látja maga előtt.

— Itthon van az orvos?

— Alszik, — sutogja a szakácsné. — Épp most tért vissza a ragályos területről. Azt mondta, hogy ne keltsük föl.

Nelly azonban nem hallgat a szakácsnéra. Félre löki s úgy rohan be az orvoshoz, mint egy örült. Több sötét szobán keresztül végre az orvos hálószobájába ér. Lukics Stepán felöltözve fekszik az ágyon és horkol. Mellette egy kis éjjeli mécs. Nelly szó nélkül mellé rogy egy székre s keservesen kezd sirni.

— A férjem . . . a férjem beteg, nyögi végre.

Lukics Stepán hallgat. Lassan fölemelkedik s zavaros szemmel néz a látogatóra.

— A férjem beteg . . . Az Isten szerelmére jöjjön gyorsan.

— Mi? — ordítja az orvos.

— Jöjjön azonnal velem . . . különben . . . rettenetes . . .

S Nelly halványan, elfogyó lélekzettel mondja el, hogy a férje mint betegedett meg, s milyen roppantul fél. Fájdalma még a kösziklét is megindította volna, de az orvos meg se moccan.

— Majd reggel, — morogja.

— Lehetetlen, — mondja Nelly rémülten . . . Tudom . . . ennél az embernél . . . tifusz . . . rögtön kell jönnie . . .

— De hiszen csak ma érkeztem haza . . . Három napig utaztam a ragály miatt. Magam is beteg és fáradt vagyok . . . Teljességgel lehetetlen . . . magam is fertőzve vagyok . . . Nézze!

S egy maximálhőmérőt tart Nelly elé.

— A temperaturám negyven fok . . . nem mehetek . . . Még ülni sem vagyok képes . . . Bocsánat, én is lefekszem.

S visszafekszik az ágyba.

— Könyörgöm doktor ur . . . es-

pének kezében van. Ha a választások többségét megtudta téveszteni az áligazságok hirdetése, ha véleményén erőszakot tudott elkövetni a hatalom, ha a haszonlesés kinyomta lelkéből a hazaszeretetet, ha az alkotmány és az igazság iránti érzék kiveszett belőle, akkor még mindig nem lehet békés munka és biztos előrehaladás, mert a nemzet jobbjai tovább fogják folytatni a harcot, amely harc után az alkotmány alapján lesz majd igazi békéje, virágzó jövője Magyarországnak.

— **Választási adomák.** A megboldogult Pichler Győzővel történt meg mikor először lépett föl Kölesden, hogy nem engedték szóhoz jutni. A kölesdiek Pichlert, külseje után ítélve, rendezetlen valási vlszonyokban leledzőnek vélték és ezt hangosan, sőt talán túlságosan hangosan el is mondták. Még a kocsirol sem engedték leszállni. Nem köll a zsidó, kiabálták. Hiába volt minden kérés, kapacitálás. Pichler végre is megunt a dolgot, fölállt a kocsi-ban és egy választónak, a ki egy vasvillát szorongatott a kezében, a fülebe ordította:

— Három szót! Hadd mondjak el három szót!

A meginterpellált elnevette magát és csöndre bízta a haragos tömeget. Hadd halljuk, hát azt a szót, de több ne legyen, mert akkor rö-pül az ur, hogy lába sem éri a földet. — Pichler nekikészült a három szónak, akár egy nagy szónoklatnak. Majd pedig kieresztette a hangját és valósággal ordította:

— *Zsidó az öregapátok.*

Aztán rászólt a kocsisra: Most pedig hajts. A kocsis közibe vágott a lovaknak és Pichler a falu végéről hozták vissza a választók, hogy most már csak beszéljen, amennyit akar.

Dragonescu Döme a temesrékási

kerület kormánypárti jelöltje körutjában a minap egy sváb községbe ért. A kortések közt nem akadt olyan, a ki a sváb szójárást eléggé bírta volna és így nagy volt a tanakodás, hogy ki szóljon a néphez. Végre is maga a jelölt jelentette ki, hogy tud ő németül is, svábol is, tud ő mindenképen. — Bele is kezdett a mondókájába. Beszélt jó három fertály óráig nagy elokven-ciával politikáról, közgazdaságról, dualizmusról, önálló várművelésről, csak arról nem, amihez ért: a regáléről, korlátolt italmérsi, megtrafik engedélyekről, no meg a levelezésekről és fizetési meghagyásokról. A beszéd tehát mindenképen szép volt és utána a jelölt büszkén fogadta a gratulációkat. Egy kövér sváb paraszt, a ki nagy béketűrés-sel hallgatja a szónoklatot, ekkor odaintette magához az egyik kortest és nagy kíváncsian, ujjával Dragonescura mutatva ezt a velős és a helyzetet jellemző kérdést intézte hozzá:

— *Was hat er g'sagt?*

A választási elnök felhívása.

*

Minthogy az 1899: XV. t.-c. 156 §-a értelmében képviselőjelöltet ajánlani csak az illető kerület 10 választójának együttesen és írásban lehet, s ez ajánlat a választási elnök által az általa meghatározott helyen és időben a választást megelőző napon is átvehető: ezennel tudomásra hozzuk mindakét választókerület választó polgárainak, hogy a törvény rendelkezéseinek megfelelő ajánlataikat az I. választó kerületre nézve Majális-utca 11. szám alatt, a II-ik választó kerületre nézve Szentegyház-utca 34 szám alatti lakásukon déli 12—3 óráig terjedő időben adhatják át.

Ezen ajánlat legkésőbb fél órával a választás megnyitása után mindenestire beadandó s az ajánlattal egyidejűleg minden szavazatszedő köldöttséghez egy, legfeljebb két

bizalmi férfiú jelölendő. A kitűzött záróra letelte után szavazat a teremben már benne levőkön kívül mástól a törvény értelmében el nem fogadható. Ebből az alkalmából Kolozsvár szab. kir. városunk I. és II. választókerületének választó polgárait a választásra kitiűzött napra hazafias érzelletei hívjuk a szavazási urnához, mely mellé a törvény öreiként, választási elnökül a központ választmány megválasztott bizalma az alulírottakat állította.

Tisztelt választó polgárok!

Jöjjetek el mindnyájan!

Szavazzatok legjobb meggyőződéseitek szerint!

Lépjete a szavazó urnához annak felemelő tudatában, hogy szavazatokat a hazának, a szeretett magyar hazánknak életirányára jelentékeny befolyást fog gyakorolni. Mi választási elnökök eme tisztünk teljesítésében partokon kívül és felül állunk, minden igyekezetünket és figyelmünket a törvények pontos szigorú és részrehajlatlan megtartására fogjuk fordítani. Viszont elvárjuk, hogy a tisztelt választópolgárok is legszebb politikai joguk gyakorlásánál a törvényt és törvényes rendelkezéseket megtartják, polgártársaiknak meggyőződését tisztelni, a szenvedély és izgalom felkeltését kerülni fogják és ezek által bennünket nehéz tisztünk törvényes teljesítésében támogatni fognak.

Ezt ohajtjuk.

Ezt kérjük pártkülönbség nélkül mindenkitől, hogy azt a rendkívüli hatalmat, a melylyel bennünket a törvény a választás békés, nyugodt, lefolyásának biztosítása céljából felruház, — alkalmaznunk ne legyen szükséges.

Ugy legyen!

Éljen szeretett magyar hazánk!

Éljenek Kolozsvár város választó polgárai!

Kolozsvár, 1905. január hó 20-án.

Dr. Lukács Adolf, Dr. Kolosváry Sándor,
a II. ker. választási elnöke, az I. ker. választási elnöke.

— **Gróf Szapáry Gyula halála.** Váratlanul meglepetésszerűen érkezett Abbáziából híre egy olyan államférfi halálának, aki nagy és nevezetes szerepet játszott Magyarország közéletében. Gróf Szapáry Gyula meghalt. Meglepetésszerűen hat e gyász-eset híre azért, mert a világnak semmi tudomása se volt róla, hogy az egykori miniszterelnök, aki hetvenkét éve ellenére is még erőteljes férfiúnak látszott és akinek a külseje semmiképen sem árulta el magas életkorát, beteg. Pedig a közelmúlt időben éppen gyöngékedése miatt ment el a Quarnero partjára, hogy Abbáziának enyhe levegőjében keressen enyhülést, üdülést. Nagynevű, előkelő mágnás-család sarja lévén, szédületes gyorsan csinált nagy karriert. Fialaton lett alispánná, azután közlekedésügyi államtitkár, majd belügyminiszter Tisza Kálmán kabinettjében. — Volt pénzügyminiszter is, közmunka és közlekedésügyi miniszter, valamint földművelési-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter. Mikor pedig Tisza Kálmán megbukott, a király őt bízta meg kabinetalakítással. De mindössze két évig volt miniszterelnök. Visszavonult, mikor felszínre került az egyházpolitikai kérdés, mert ő, a ki konzervatív volt nevelésénél fogva és mindhaláláig az maradt, nem értett soha egyet azzal a liberális felfogással, a mit minisztertársai tanúsítottak e kérdésben. Később a szabadelvű pártból is kilépett az egyházpolitika miatt és feje lett annak a vele együtt kilépett csoportnak, a melyet a „purosok“ képeztek. A tehetségei nem állottak arányban azzal a nagy szereppel, melyet közéletünkben játszott, bár voltak sikerei is, mint például pénzügyministersége idején a rente-konverzió, amelynek szerencsés keresztülvitele javarészből Tisza Kálmánnak volt az érdeme. De egyet még leghevesebb ellenfelei is elismertek róla mindig: karakterének szeplőtlen tisztaságát. Jó és nemeslelkű ember volt, őszinte szív, egyenes és megbízható minden cselekvésében. Ezek az egyéni tulajdonságai becslést szereztek neki minden körben, de népszerűsége sohasem tudott szert tenni.

dekel Nelly ... segítsen rajtunk az Istenért ... szedje össze magát ... nagyon jól meg fogom fizetni.

— De modtam már ...

Nelly fölugrik s idegesen jár föl s alá a hálószobában ... Meg akarja magyarázni az orvosnak, hogy ha akarja, el tudja felejtetni a saját fáradtságát és betegségét. Tudhatná, hogy mily drága neki a férje.

— Menjen kérem a községi orvoshoz ...

— Lehetetlen ... 25 versztnyire lakik innen s az idő drága ... A lovak sem bírják ... idáig is 40 verszt volt ... lehetetlen ... jöjjön velem, Stepán Lukics ... legyen hős ... legyen szóvalommal irántam ...

— Az ördögbe ... nem érti? ... Meleg a fejem ... Nem érti? ... Hagyjon kérem magamra.

— De önnek kötelessége velem jönnie. Tisztára egoizmus. Az embernek kötelessége életét föláldozni az embertársaiért. Föl fogom jelenteni a bíróságnál, mert ön orvos.

Nelly érzi, hogy sértően, igazságtalanul hazudott. De a férje megmentéseért kész lábball tiporni logikát, tapintatot, szóvalmat. Fenyé-

getésére az orvos móhon hajt föl egy pohár hideg vizet ... Nelly ismét rimánkodni kezd s az orvos végre is enged. Lassan, nyögve felemelkedik s a kabátját keresi.

— Itt van ... Engedje meg, hogy fölsegítségem ... így ... most menjünk. Megfizetem ... egész életemben hálás leszek érte.

De az orvos, mikor már a kabátját is fölvette, visszafekszik. Nelly felkapja s kicipeli az előszobába ... Ott sokáig bajlódna a gummicipővel, a bundával ... a sipka eltűnt ... De végre Nelly a kocsi-ban ül s az orvos mellette. Még összesen csak 40 verszt s a férje orvosi segítségben fog részesülni. Szuroksötétség. A földön köd terül el. A kocsi alatt csikorognak a jégdarabok. A kocsis időnként megáll, mert nem tudja, hogy merre hajtsjon.

Nelly és az orvos az egész uton hallgatnak ... A kocsi borzasztóan rázza őket ... De sem ezt nem érzik, sem a hideget.

— Gyorsan, gyorsan, — nógatja Nelly a kocsiat.

Reggel 5 órakor a lovak befordulnak az udvarba ... Végre ott-hon vannak.

— Várjon ... mindjárt, — mondta Lukics Stephánnak s leülteti egy divánra. — Pihenjen egy kissé ... megnézem, hogy mint van.

Mire visszatér, az orvost fekve találja s valamit mormog:

— Kérem doktor ur!

— Mi? Kérdezze meg Domnát — mormolja Lukics.

— Mit mond?

— Mikor elindultunk azt mondták ... Vlaszov azt mondta ... aki ... amit ...

Nelly borzadva látja, hogy az orvos épp úgy fantáziál mint a férje. Mit tegyen. Végre elszánja magát: A kerületi orvoshoz.

Ismét sötétség. Hideg éjszaka. Jég és hó. Reszket a teste és lelke. Inkább ezerszer vén leány marad, mint hogy egyetlen ily éjszakát éljen át. — — —

Azután ismét látja a sötét alapon, hogy férjének minden tavasszal pénzt kell fölvennie, hogy a kamatokat fizethesse annál a banknál, ahol a jószág el van zálogosítva. A férje sem alszik, ő sem alszik, egész éjjel azon tanakodnak, hogy mint kerüljék el a végrehajtó látogatását. — — —

Azután gyermekeiket lát. Örökös félelemben él a vörhenytől, diftériástól, meghűléstől. Öt-hat kis gyermek közül biztosan meghal egy. — — —

Azután a férj és feleség sem halhatnak meg együtt. Akárhogyan is, az egyiknek végig kell nézni a másik temetését. S Nelly látja, hogy mint hal meg a férje. Ez a borzalmas szerencsétlenség előtte áll minden részleteivel. Látja a sirt, a gyertyákat, az egyházfi, sőt még azokat a lábnyomokat is, miket a korporsót csináló asztalosok hagynak az előszobában.

— Miért? — kérdezi tompán belebámulva holt férjének az arcába.

S férjével eltöltött élete nem egyéb, mint előszó a halálhoz.

Valami leesik s végig gurul a földön. Nelly fölriad s nagy szemeket meresztve ugrik föl. A tükör ott hever a lábai előtt. Fölemeli, belenez s egy kicsit halvány arcot lát benne. A szürke alap eltűnt.

— Azt hiszem, elnyomott az álmom ... — gondolja magában s megkönnyebbülve fölfelel.

Jelölések

és
részletek a nagy harcból.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 21.

Az ellenzék vezérlo-bizottságában ma Tóth János, Thaly Kálmán, Szerdkényi Nándor is báró Semsey László intézik az ügyeket. Ülészett a választási visszaélések ellenőrzésére kiküldött kommisszió és dr. Mátyus Arisztid elnöklété alatt. Kossuth Ferenc és gróf Apponyi Albert ma is kint jártak az országban. A függetlenségi pártelnök Polónyi Gézával együtt Kézdivásárhelyre utazott. Apponyi Temesmegyében tartózkodik.

Mai hireink a választás előkészületeiről itt következnek:

Csákován — írják nekünk — ellenzéki eddigelé két jelölt volt: Debó Gergely alispán, a kit rendkívül hűvösen fogadtak mindenütt a választék és Brelbán György román nemzetiségű. — Amióta báró Rajasich György a csákovai szabadelvűpárt elnökségéről lemondott, azóta a kormánypárt mind kevesebb reményekkel indul a küzdelembe.

Az ellenzéken annál reményteljesebb a hangulat, a mit bizonyít az, hogy a csákovai kerületben Dániel László kanaki földbirtokos személyében jelöltet állít. A csákovai egyesült ellenzék egvébként partitá tömörült. Elnökké Oberding Józsefet, jegyzővé dr. Tornya Gyulát választották meg. Az ügyek elintézésére huszonöt tagu végrehajtó bizottságot választottak. A gyűlésből távirailag üdvözölték Dániel László kanaki földbirtokost, a ki holnap a kerületbe, érkezik programbeszéde elmondására.

Ujaradon Philpp János függetlenségi jelölt tegnap tartotta meg programbeszédjét a nagyvendéglő helyiségében. A programbeszéd meghallgatására, dacára a nagy hidegnek, vagy 800 választó gyűlt egybe.

Csanytelekről jelentik, hogy dr. Tasnády Antal szentesvárosi főügyész a tegnapi délután ünneplések között vonult be Tömörkény községbe. Beszédét a község háza udvarán akarta elmondani, a hol Puskás Gábor, a csanyteleki negyvennyolcas kör elnöke üdvözölte dr. Tasnády Antal belekezdett programbeszédének elmondásába, de nem fejezhette be, mert a kormánypárt által felbérelt utcai suhancok és munkanélküliek serege fűtyülni, tombolni, ordítani kezdett. Dr. Hollósy István csongrádi szolgabíró, a ki a hatóság részéről volt jelen, hiába intette csendre a tömeget, nem használt semmit. Tasnády nem fejezte be beszédét, mert a fölbérelt tömeg továbbra is megzavarta. Alkonyattal visszamentek Csanytelekre, a hol bankett volt és a függetlenségi polgárok ünneplé-

ték jeiltjüket. Tegnap délelőtt Csanyteleken megismétlődtek a tegnapi délelőtti jelenetek. Délelőtt ugyanis Tasnády a piactéren összegyűlt választók előtti mondta el programbeszédét. Alig ért beszéde közepére, nagy tömegben vonult föl a fölbérelt banda és ismét megakart akadályozni a beszéd elmondását. A szolgabíró azonban elővigyázatból 15 főből álló csendőrcsapatot rendelt ki Bogdán csendőrcsapatot vezetője mellett. A csendőrök a nép közé lovagoltak és szétosztatni igyekeztek a zavargó tömeget, de a felbérelt emberek közül többen ellenszegültek. Erre 8 férfit és egy asszonyt, névszerint Horváth Ferencné született Gémes Annát s a csanyteleki szocialista női kör elnökét letartóztatják. Így nehezen sikerült Tasnádynak elmondani programbeszédét csendőrszuronyok között. A gyűlés végeztével a szocialisták küldöttséget menesztettek Tasnády Antalhoz s kérték, hogy eszközölje ki a letartóztatottak szabadon bocsátását, ami meg is történt, miután a fogvalévők igazolták magukat. A választóközönség hangulata olyan elkeseredett, hogy szükségesnek tartotta a hatóság a csendőrség létszámának fölemelését. Tasnády e hó 22-én mondta el programbeszédét. Mindszenta mint onnan jelentik, ott is hasonló zavargások várhatók; erre való tekintettel már is megerősítették a csendőrséget.

A feudalizmus uralma.

Szemelvények „Az Ujság”-ból.

Tisza István koalíciója.

A kormánypárt országszerte kétségbe esett helyzetét jelzi mindaz a zürzavaros összevisszaság, melylyel az ugynevezett szabadelvűpárt örökreveiről szóló magyarázataikban önmagukban is folyton ellentmondanak.

Ennek eklatáns bizonyítékául csak egyetlen dologra utalunk. Van az ugynevezett szabadelvű pártnak egy függetlennek mondott organuma. Mely abban különbözik a többi, hasonló szellemű ujságtól, hogy mint gondosan és jól szerkesztett lap ismeretes. Annál feltűnőbb tehát, hogy ez a kitűnő ujság három heten belül mennyire ellentmond önmagának.

Alig három hete ugyanis, hogy az illető lap szükségesnek érezte foglalkozni azzal a váddal, hogy a kormánypárt monopoliumot csinált a párturalomból és a parlamenti életben nem engedett tért a váltógazdaság érvényesülésének. Nem tagadta, hogy ez így van, de igyekezett azt mint a helyzet kényszerétől folyót feltüntetni és ehhez képest azzal magyarázni, hogy az ellenzéki programok oly annyira diametrális ellentétben állanak a mai

helyzettel és az uralkodó párt inoguráta politikával, hogy megvalósulásuk esetén „közjogilag, gazdaságilag és kulturailag kö-kövön nem maradna abból, a mi ma mint elfogadott állapot létezik.”

És három hétre rá, ugyan annak az ujságnak legújabb számában, éppen az iránycikkben, azt fejtegeti valaki, hogy az ellenzéki programokban „nincs egyetlen pont, mely a szabadelvű pártéval olyan ellentétben állana, hogy miatta változtatás kellene eszközölni.”

Nós hát ekkora ellenmondás egy és ugyanazon lap részéről, és három heten belül: még is sok. Egyik állítás szerint szükséges volna a parlamenti váltógazdaság, de nem lehetséges, mert az ellenzéki program érvényesülése mellett „kö-kövön nem marad a mai állapotból”, a másik állítás szerint nincs szükség változtatásra, mert a szabadelvűpárt is ugyanazt akarja, a mit az ellenzék.

Hát ha van egy szemernyi jóhiszeműség ebben az ellenmondásban: akkor az a szabadelvűpárt illusztris kültagjának: Schwarzer tanár urnak a birodalmába tartozik. De azt hisszük, hogy egy szemernyi sincs. Nyilvánvalóan rosszhiszemű az egész handa-bandázás, melyből csak egy igaz vonás domborodik ki: a kétségbeesés afelett, hogy az örökösnek képzelt párturalom végső napjai már-már elérkeztek. — Isten látja azonban lelkünket, hogy mégsem haragszunk arra a nevezetes ujságra, mely a desperációnak ilyen hagymázos zürzavarával, határozottan kompromittálja a publicisztikai toll komolyságát. Nem haragszunk már csak azért sem, mert ugyancsak a legújabb számban találunk egy igea becses beismerést, ugyancsak az iránycikkben.

Épen tegnap mufattunk rá, az „Uj-párt” kolozsvári dezentorairól írott cikkünkben, hogy míg bizonyos egyének kétségbeesetten beszélnek az ellenzéki pártok koalíciójáról mint a szabadelvűség veszedelméről, addig a kormánypárton is végbement egy másik koalíció és pedig a feudális nagy uraknak a hivatalos liberálizmussal való koalíciója. Nos az a bizonyos ujság ezt az állításunkat beismeri. Nyíltan megírja, hogy a rend érdekében a „feudális nagybirtokosok” ott vannak a szabadelvűpárton.

Hát hallják ezt azok a bizonyos hiperliberálizmusból szenvedő elemek?! Hát bizony csak hallják meg. És hallják meg különösen a városok polgárai, kikre nézve ez a beismerés legjobb iránymutató a

politikai állásfoglalás tekintetében. Mert hisz nincs miért fejtegetni, hogy a szabadság és jog eszméjének s ez eszmék alapján felépült tiszta szabadelvűségnek és igaz demokráciának nincs nagyobb veszedelme a feudálizmussal. Megállapította ezt már a tudomány és az élet is. És jellemző, hogy Magyarországon, hol a feudálizmus még a középkorban sem tudott a közélet talajába mélyebb gyökereket eresztetni, — a szabadelvűpárt uralmának harmadik esztendejében a „feudális nagybirtokosok” csoportja külön szárny lett a hivatalos liberálizmus táborában és ezzel elismert tényező a politikai életben.

Már most mit lehet várni ettől a szabadelvűségtől. Különösen mit várhatnak a városok polgárai, kiknek semmitől se kell annyira félőnek, mint a feudálizmus előtérbe nyomulásától. Es hogy ez a veszély már is eminens: azt elárulta Tisza Istvánnak a városok rendezéséről szóló programbeszéde, melynek a „feudális nagybirtokosok”-kal kötött szövetséggel való összefüggése csak most lesz nyilvánvalóvá.

Ezennel emlékeztetünk minden városi polgárt és minden szabadelvű embert e beszédnek arra a passzusára, melyben az erős kéz embere a rendezett tanácsu városok helyzetéről beszélt és kilátásba helyezte, hogy azokat a „fogyatékos intelligenciájú” önkormányzati szerveket valami mással cseréli ki.

A kik tudják, hogy a rendezett tanácsu városoknak helyhatósági önállósága mindig milyen szálka volt az egyes megyékben — teljhatalommal kormányzó „feudális nagybirtokosok” szemében: azok tisztába vannak azzal, hogy a Tisza városi reformja a feudálizmussal tett koncesszió jellegével fog birni.

A „fogyatékos intelligencia” csak ürügy arra, hogy a szabadelvűség nagyobb dicsőségére újból kitérjenek egy darabot Magyarország közéletéből a szabadság és joguralom garanciái közül.

Hisz a rendezett tanácsu városok intézményét az őket megillető önállósággal az 1886. évi községi törvény is fenntartotta. Azt pedig Tisza Kálmán csinálta s azóta bizányára nem fogyott, hanem gyarapodott azok intelligenciája.

Egyéb okból kell hát azoknak letörniök. Hadd legyenek azok is községek, a melyekben a földesuri mindenhatóság érvényesül s a melyeknek képviselőtestületi üléseire — mint Benedek János képviselőházi beszédeiben erre többször rámutatott — a botos ispánját is elküld-

— ajánlja megbízható jöminőségű —
Rigó Lajos

— ajánlja megbízható jöminőségű —
árucikkkel ellátott

női divat-, kézmű- és
fehérmű-kereskedését

Kolozsvárt, Wesselényi M.-utca 5. sz.

Raktáron dusválasztékban kaphatók időszak szerint a legújabb

Női ruhaszövetek

Selymek

Szintartó barchetek

Flanellek

Muffok és Boák

mindenféle

Ruhabélések és díszek

Ernyők stb.

Vásznak

Mindennemű fehérműk

Harisnyák

Trico alsó ruhák

Paplanok

Mindenféle terítők

Szőnyegek

és Függönyök stb.

— Szolid kiszolgálás és mérsékelt árak. —

heti szavazati joggal az illető feudális ur.

Valóban szép kilátások nyílnak a jövőre a feudális és liberális szövetségének illetően megvilágításában.

És azért még van toll, mely elég szemérmetlenül az ellenzéken talál reakciónárius törekvéseket. Ismételjük, hogyha az effélében van egy szemernyi jóhiszeműség, az már a Schwarzer tanár ur birodalmába tartozik.

Kortesnóta Feilitzsch ellen.

A választási zászlók alatt egyre frissebb hajtást hoz a kortespoézis. Érdekes és vidám a margittai Szatmári-párt nótája is, amelyet most küldtek be nekünk a kerületből s a mely *Feilitzsch* ellen csörgeti a lantot. Ime a versnek egy-két strófája:

Báró Feilitzsch frizurája
Az ő egész tudománya.
Pomádé van a fejében,
Gonosz lélek a testében.

Éljen Szatmári!

Báró pénzén vesztegetnek,
Vásárolnak sok-sok lelket.
Magyar ember pénzt nem váró,
Pusztuljon a händlé báró!

Éljen Szatmári!

Krónika.

Ujságírók intrikusa.

Egy kolozsvári régi hírlapíró életéből.

A régi magyar ujságíródalom ismerete nálunk még ma is jobbára a furcsaságok, az elavulttá vált nyelvezet és az egyes közleményeken keresztül szűrődő kuriozumok tarka egyvelegéből táplálkozik. Misztikus homály fedi a régi ujságírók és lapok életének kiválóbb mozzanatait s emberi cselekedetük indokai, gyarlóságuk ténye bele vannak fullasztva a hazafias tirádák áradatába. Pedig emberek irták akkor is a lapokat s emberi becsvágy, hiuság, gyarlóság és lelkesedés küzdött akkor is az érvényesülésért. Am a sok „hazafias, önfeláldozó, önzetlen, lelkes“ jelzőtől, melyekkel a régi hírlapíró működését kommentálják, vajmi ritkán láthatjuk meg magát az embert, az ő igazi mivoltában és őszinte érzéseiben. Jó időn keresztül ilyen tévesen megítélt alakja volt a régi magyar zsurnalisztikának egyik temperamentumos, riporteri vénájú munkása, a néhai Magyar Kurir szerkesztője; a kolozsvári származású Szacsavay Sándor. Meg lehet állapítani róla, hogy ügyes, képzett, hazafias érzésű hírlapíró volt, de azt sincs mit tagadni, hogy bizony szerette a pénzt és sok rosszmájúság is lakozott benne. Ujságíró és szerkesztő társainak annyi galibát senki sem okozott, mint ő s a XVIII. század végén támadt szenvedélyes hírlapi polemikáinak forrását szolgáltatták azok a közlemények, melyekkel lapjában szerkesztő kollegáit megbántotta.

A bécsi magyar írók „utálatos főreg“-

nek, Révai „garázda bécsi fitzko“-nak nevezték, kit Gvadányi generális Bécsben személyesen is kérdőre vont, midőn megtudja, hogy egy hamisan Sárospatakról dátumozott levél alapján a Minden Gyűjtemény szerkesztőjét, Péczely Józsefet durván és kiméltlenül megtámadta. Nem volt tehát olyan paradicsomi élet a XVIII. századi magyar ujságírók között, mint ahogy egyes írók azt feltüntetik. A Szacsavay kellemetlenkedései nagyon is reális alappal bírtak s igazi motivomuk a konkurrenciától való félelem volt, melyek az előfizetők megfoghatóságával s az ezzel járó anyagi károsodással álltak összefüggésben. Ugyanílyen okok miatt támadta meg a „Hadi és más nevezetes történetek“ szerkesztőjét, Görög Demetert is s midőn a pozsonyi német ujságban Fejér György kispap egy hírközleményt publikált, melyben jelezte, hogy a Minden Gyűjtemény közleményeinek átvétele ezután nem lesz a Kurirnak megengedve, haragjában olyan gorombaságokat nyomtatott ki lapjában, melyek a legnagyobb mértékben ellenszenvenessé tették a magyar írók előtt.

A régi magyar ujságíródalom legérdekesebb és legjellemzőbb epizódjai fűződnek ezen hírlapi csatákhoz, melyek való, igaz képét tárják fel az egykori viszonyoknak. Nagyon érdekes ezek között Szacsavaynak a „Hadi tudósítások“ ellen intézett támadása. A Kurir mellett ez a lap volt a XVIII-ik században az egyedüli, mely elég nagyszámu előfizetőkkel bírt, s népszerűségnek örvendett és a Görög Demeter szerkesztése alatt tisztességes emelkedett. Szacsavay féltékenységeiben dühvel támadt a Görög lapjára és megfenyegette a szerkesztőket, hogy ezután ne merészeljenek lapjából tudósításokat és politikai híreket átvenni. A Szacsavay olvasói hitelt adtak a vádának s ez kényszerítette a másik bécsi lapot, hogy az igazságot a Szacsavay eljárásának jellemzésére, őszintén megmondja. A kortörténeti szempontból is kiválóan érdekes hírlapi polemikát a Görög és Kezkes lapja a következők — adatokkal megterhelt — cáfolattal fejezte be. Ime:

„Akik azt hiszik, hogy mi a Kurirból valamit kivettünk, az ilyen értelemben levőket tsupán arra kérjük, nézzék meg mind a mi munkánk árkusainak, mind a Kurir-éinak dátumjait: mindenkor későbbben fogják azt fél héttel találni a Kurirban, amit már azelőtt egy postával elébb olvastak szóról-szóra a „Hadi és más nevezetes történetek“-ben. Bizonyosan tehát a Kurir kiadója irt ki a miénkől egész lapokat, leveleket, sőt féltárkusokat is, magok valóságában: nem mi az övéből. Minthogy ez igen szembetűnő dolog, arra nézve példákkal nem is szükség világosítanunk.“

Est most jönnek a bizonyítás legmeghatóbb adatai arról, hogy mi mindent jelentett első kézből a „Hadi történetek“ s miként vette azokat át az élelmes Kurir.

„Midőn a Kezkes Dámák rendjéről irtunk, jelentettük volt, hogy egy nagy Dáma nekünk méltóztatott megmutatni a maga keresztjét. Ezen sorainkat is úgy tette ő be a Kurirba, mintha az említett Dáma neki mutogatta volna a keresztjét; a mely Dáma pedig azt sem tudja felőle, van-e a világon, vagy sem. Az améltóság sem esmérí ötet, aki hozzánk viseltető kegyessége szerint maga mutogatta meg minékünk azon emlékeztető pénzeket, a melyeket a Nápolyi Felsőgek tiszteletekre veretett édes Hazánk: mégis azokról tett

előadásunkat is úgy iktatta „Kurir“-jába, mintha vele közlötne volna kegyességét az említett Méltóság, a melyet velünk tapasztaltatott.“

„Az efféléket éppen azon szivből cselekedte ő a mi védelmünkre: mint a minémüvel fakasztotta volt a Komáromi Tudósítók arra a panasza, melyet lehet olvasni a Szomorú Játékok (Péczely munkái) előbeszédjében, t. i. hogy Hazánk valóságos javára tüzelőző szives igyekezetünket akadályoztathassa s abból tsufot üzhessen! Képtelenek voltunk tehát végre a T. Kantzellária elébe terjeszteni a dolgot; mely is kérésünket méltó tekintetbe vévén, általküldötte már azt nemylett válasza mellett az alsó ausztriai kormány-székhez.“

De még sokkal erélyesebben itélé meg a Szacsavay intrikáit Révai, aki 1790-ben kiadott „Jámbor szándék“-ának előszavában foglalkozik az akkori zsurnaliszta harcokkal, írván: „Néhány alacsonyokat a szükség vitt arra, hogy életemre való segédelmet kolduljanak hitványfirkálással a Hazától. Kik mikor meghiztak az igen is békességes tüdő Olvasóknak adakozásából, oly kinzó pajkosokká lettek, hogy még néhány jeles nagy Férfiakat se kiméltettek meg nyálás írasaikkban s a Haza javára szentelt szép igyekezeteket a maguk szennyével akarták bemázolni.“

A közölt idézetek tényleges viszonyokról szólnak, kortörténeti vonatkozásokat rejtenek magukban és megadják hű képét olyan időknél, melyeknek emberi törekvéseit, egy későbbi szenvedő író nemzedék bele burkolta a hazafias tirádák mázával. A Szacsavay érdemeit, hírlapírói ügyességét és kiválóságát azért legkevésbé sem kisebbítik ezek az epizodok, épen csak reá mutatnak cselekedeteinek emberi indokaira, melyek elhatározásaiban irányozták. A XVIII-ik századnak azért ő a legkiválóbb hírlapírója s ötletességben, és zsurnalisztai hivatottságban még évtizedek múlva is egyetlen társa sem tudta fölülmúlni.

Zuboly.

Forradalom Oroszországban.

Százötvenezer munkanélküli zavargása Szentpétervárott.

Szökiik a cár.

— Saját tudósítónktól. —

— jan. 22.

Az oroszországi forradalmi állapotokról szóló legújabb részletek, budapesti tudósítónk éjjel érkezett táviratai szerint a következők:

Az egész orosz birodalomban, úgy Szentpétervárott, mint az ország egyéb részein óriási izgalom uralkodik. A vízkereszt-napi merénylet a lappangó forradalmi érzelmeket veszedelmes arányban támasztotta fel. A merénylet, némely tudósítás szerint, nem is ágyuval történt, hanem az ünnepi közönségre a téren álló emeletes házakról bombákat dobáltak le.

Ma nagy napja lesz Orosz-

országnak 150,000 munkanélküli a cár palotája elé vonul és óriási demonstrációt rendezve, követelni fogják az ország felszabadítását a zsarnokság alól. A tüntetőkhöz csatlakoznak a sztrájkba lépő nyomdászok is. Lapok nem jelennek meg Szentpétervárott.

Az orosz fővárosban valóságos anarkia tombol. A katonaságtól és a rendőrségtől nem fél a nép. Utcaszerte forradalmi dalokat énekelnek, átkozzák a cárizmust és a cári családot. A háboru megszűntetését követelik, proklamációkat osztogatnak, amelyben Oroszország felszabadítását követelik; a hivatalnokokat tolvajoknak és rablóknak nevezik. A proklamáció felállítja a forradalmi alternatívát: „Szabadság vagy halál.“

Hir szerint a cár ma elmenekült a fővárosból s Carskojeseloba rejtőzik a demonstráció elől.

Nemcsak Szentpétervárott, hanem a vidéken is mindenféle zavargások vannak s attól tartanak, hogy ma a forradalom egész Oroszországban kitör.

Hock János Kolozsvárt.

— Saját tudósítónktól. —

A kőbányai kerület volt országgyűlési képviselője, Hock János, tegnap este megjelent a Kőkerület utcában tartott összejövetelen, a melyet az első kerületi ellenzéki választópolgárok rendeztek Tanács József elnöklété alatt. Hock János Kolozsvárra Szamosujvárról jött be, a hol az ellenzéki párt híveit buzdította Dániel László jelöltsége mellett. Hock Jánost Tanács József mutatta be az ellenzéki értekezlet tagjainak és felkérte őt, hogy intézzen beszédet a választópolgárokhoz. Hock engedve a felkérésnek gyönyörű szép beszédében fejtegette a politikai viszonyokat. Beszélt a november 18-iki jogtiprásról, változta a parlamenti heiztetet és különösen érvelt a parlamenti váltógazdaság szükséges volta mellett. A szabadelpvűpárt működését bírálva hangsúlyozta, hogy e párt uralkodása inparlamentáris és megszámlálva vannak napjai. Hock Jánost a szép számmal összegyűlt hallgatóság lelkesen megüljenezte és megtapsolta. Pisztory Mór az első kerület képviselőjelöltje megköszönte Hock János látogatását. Szónokolt még Tutsek Sándor dr. ügyvéd és azután Tanács József értekezleti ei-

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Wesselényi Miklós-utca 13. szám alatt, a mai követelményeknek megfelelően berendezett

≡ vízvezetékszerelő üzlet ≡

nyitottam. Elvállalom: fürdőszobák, szagtalan klotzetek és közkutak szivattyú-felszerelését, melyeknek pontos javításáért felelősséget vállalok.

Szakmámat 20 éven keresztül Budapesten, mint önálló szerelő folytattam és Kolozsvárt 8 évig nagyobb vállalatoknál dolgoztam.

Mindennemű munkákat saját magam végzek, ugyszintén mindennemű légszesz- és viilanycsengő-felszerelést és javítását pontosan és legjutányosabb árban.

≡ Egy évi jókarban tartásért: ≡

1 clozett után . 6 korona || 1 földalatti fölzáró főcsap után 8 korona
1 kagyló után . 3 korona || 1 fürdő után . . 8 korona
1 közkut után . 5 korona ||

A n. é. közönség becses pártfogásáért esedezik

Szücs János,
vízvezetékszerelő vállalkozó.

nők záró szavai után a gyűlés be-
zárult.

Hock János az esti gyorsvonat-
tal tovább utazott Budapestre. A
vasúti állomáshoz több tisztelője
és barátja kísérte ki a népszerű
szónokot.

Választási poézis.

Választáskor minden eszköz jó,
még a poézis is. Felhasználják a
festészetet, zeneszerzést, építészetet,
de ezeket elejtik, mert kezelésük
nem oly gyors és olcsó, mint a
poézis. Felhasználják a jelölt ér-
dekében a hittudományt, a meteo-
rologiát, a korszövegtant, a gyü-
mölcsmemesítést, az állattenyésztést,
a rovarani állomás vizsgálatát, ha
lehetne. De mivel nem lehet és nem
tudják, megelégszenek a szónok-
lattal és költészettel.

Esztünkben sincs panaszkodni a
miatt, hogy mivé súlyed választás-
kor a poézis. Az öncéltől silány
eszköz lesz, sokszor igen szimplex
jelölt érdekében. A poézisnek is
van néha farsangra szüksége, am-
kor féktelen jókedvében kivetkőzik
igazi mivoltából s bortól rekedt
hangon osztogatja a maga virágait.
S most farsang van, örült farsang,
mikor a pegázus kirug a hámból,
mikor széles Magyarország egy
verstermő szántóföld s az ország
tizenhatezer községének mindegyi-
kében legalább is egy embert meg-
ihletnek a nagy idők ad hoc poe-
tává. Ez a tizenhatezer mind pen-
geti a lantját s e hazában ez idő
szerint sok millió verslab sántít és
még több millió rim döcög.

Azt hiszik, oly könnyű mesterség
a választási poézis s mindenki al-
kalmassá az üzésére? Próbálják meg
hazánk legismertebb poétái, tudná-
nak-e muzsájuk fejébe csörgőspikát
nyomni s tudnak-e oly nyelven
beszélni, a milyenen soha sem
szoktak? Nem fog sikerülni, mert
ez azoknak a külön talentumoknak
van föntartva, a kikben csakis vá-
lasztások alkalmával kezd ihletre
buzdulni a költői véna. Ezek a
talentumok többnyire őszinte, gyer-
meteg lelkek, hihetetlenül igaz, ön-
álló egyéniséggel, kik megvetnek
minden szabályt, minden iskolát,
minden korlátot s gyermetegül egy-
szerű szavakban ki merik mondani,
ami szívüket nyomja:

Ki tudná elképzelni, hogy például
Gyulai Pál ilyen rigmust csináljon:

Szegény legény lett a pandur,
Bánffy Dezső öreg kandur;
Ismer minden egérlenyukat,
Egerészett ő már sokat!

Valjon Endrődi Sándor és Sza-
bolcska, tudnának-e valaha oly mes-
tereit lenni a jellemzésnek, mint ezek
az ad hoc poéták, a kik a maguk
jelöltjéről is, meg az ellenpártéról
is, mindössze 2-3 versszakot he-
venyésznek le s abban lapidárisan
meg vannak örökítve az előbbinek
összes előnyei s az utóbbinak ga-
ládságai? Hogy az egyik sor öt-
hat szótaggal hosszabb, mint a má-
sik? Vajjon ki smucigoskodik ilyen-
kor? S hogy kortesnőtták külalakja
kissé kócos, gondozatlan? Nem ő-
seredetibb, meghatöbb-e a maga
egyszerűségében a mezői kökőrcsin,
mint a leiketlen csinált virág? És
hogy a saját jelöltjéről csak jót
mond, az ellenpártéról csak rossz-
szat? Ez is mutatja, hogy gyerme-
tegül őszinte, nem farizeuskodik,
nem hazudja, hogy a leikének sok
regisztere van, nem dolgozik szin-

tetikus, érthetetlen érzelmekkel, nem
törődik a fejlett psycne finom ár-
nyalataival, nem analizál, hanem
pár szóval oly egyszerűen dicsér s
oly egyszerűen lecsepül, hogy grá-
nitba kellene vésní a jövőendő idők
számára.

De ez nem ambíciója ennek a
poézisnek. Nem akar élni a késő
századokig, hanem csakis a vá-
lasztásokig. Ha ezek lezajlottak,
vele együtt eltűnik az a poézis is
nyomtalanul s nem akar megörö-
kítettetni az igazi költészet hivalgó
athológiájában.

Smielet — megdobálták !!

Kütelkekre menni nem
tanácsos.

— Saját tudósítónktól. —

Smielet Dávid a csendes időkben
nem más mint egy hasas izraelita,
a ki nagyokat szuszog, kellő pol-
gári szürkeségben tölti életét, s leg-
főbb izgalma az, hogy *jomkip*-kor
birsalmát szagol a zsinagóga udva-
rán és fogcsikorgatva koplal. Am
ha elérkezik a választások ideje, a
kortestollak kivirágzásával együtt
Smielet Dávid fontos személyiséggé
lép elő: ő körülötte kezd forogni
a kolozsvári liberalizmus győzelmi
becsülete, ő a kolozsvári kormány-
párt 120 kilós üdvössége, s ő a
Dorgó-féle kortestanya legtisztel-
tebb tekintélye, a kit úgy Hegedüs,
mint Feilitzsch hódolattal övez kö-
rül, mert tőle várják a diadalt és
általa vélik fejük köré fonni a man-
dátum babérját.

A hatalmi párt korrupciójának
valóságos háj-szinboluma, és zsir-
jelképe a kövér Dávid, a ki az al-
kotmányos küzdelem hullámai ré-
vén *hivatalosan* elveszti karrikatura
jellegét, és politikai kulturtényezővé
válík. Egy szóval *Dávid: a kolozs-
vári kormánypárt*, — s ilyen körü-
lmények között e rokonszenves hus-
tömeknek minden nyilatkozata, cse-
lekedete és tette, s minden ese-
mény a mi vele történik: *jelentős*,
mivel olybá veendő, mintha a kor-
mánypárt nyilatkozata, cselekedete,
tette és eseménye lenne az. Min-
denesetre jellemző a kormánypárt-
ra, hogy Dávid ott főiu lehet, de
ha már úgy van, akkor az ellenzéki
ujságoknak muszáj Dávidot figye-
lemmel kísérni, mert „elvégre: kö-
telességünk az ellenpárttól is hirt
adni.

Dávid legújabb szerepiése igen
szomorú. Szegény izraelita barátun-
kat tegnapelőtt este megtámadták,
s majdnem megverték. Valahol a
Vécsey-malom táján járt korteskedni,
s mikor visszatért, a Csertörő-utcá-
ban *rálesek a kocsijára, s a csürhe
had sürü közáport ontott a fogat
felé*, melynek ablakai be is törtek.
A derék nem fél az idők mohától,
de a göröngyöktől igen, minélfogva
Dávid halálsápadtan galoppot pa-
rancsolt a kocsinak, a mi — te-
kintve az öreg gebét, — kissé ne-
hezen ment, de valahogy mégis si-
került. Dávid szerencsésen elmen-
kült, de — mint mondják — más-
nap Glasner Mór főrabbi előtt le-

tette a főesküt, hogy többé nem
merészkedik ki a kütelkekre.

Aldozatai

művészetnek, tudománynak és
szerelemnek.

— Saját tudósítónktól. —

Büntetlenül nem áldozhat senki e
három istenség oltárára. Sokan ifju-
ságukat, mások illuzióikat áldozzák
föl érettük s végül vannak olyanok
is, a kik szenvedélyükért úgy lakol-
nak meg, hogy a nevük belekerül a
a hivatalos lapba. — Ennek a mo-
dern sorcsapásnak a könnyebbik
része különben az, hogyha a ra-
jongó már az árverezettek közé ke-
rül. Volt — *nincs*: mondhatja a
művészet, tudomány vagy a szere-
lem lovagja. A súlyosabbik csapás
az, hogy *van*, de nem lehet hozzá
nyulni. Ezt az ujkori torturát a
Gondnokság fogalmával szokták he-
lyettesíteni.

Ime, példának okáért, a fiatal
Degenfeld gróf a művészetek, kü-
lönöbben a színművészet képvi-
selői iránt érdeklődött olyan irá-
nyokban, hogy a szenvedély utolsó
felvonása a hivatalos lapban játszó-
dott le a következő néhány sorban:

890—905. A budapesti kir. tör-
vényszék ezennel közhírré teszi,
hogy *gróf Degenfeld-Schomburg
Imre* téglási születésű, 34 éves,
ev. ref. nőien, nagybirtokos, fő-
rendiházi tag, budapesti lakost a
41855—904. sz. jogerős ítélettel
az 1877. évi XX. t.-c. 28. §-ának
a) pontja alapján gondnokság alá
helyezte. Budapest, 1905. évi ja-
nuár hó 11-én. A budapesti kir.
törvényszék.

... Ugyanilyen fináléval végző-
dött a Saxlehner Árpád milliomos
esete; az eleje azonban más volt.
Saxlehner Árpád ugyanis milliomos
létére könyveket kezdett vásárolni
és olvasni. A családja megdöbben-
t és a szimpotmát oly veszedelmes-
nek ítélte, hogy Árpád urat gond-
nokság alá helyezte. Itt van a hi-
vatalos bizonyosság:

888—1905. A budapesti kir.
törvényszék közhírré teszi, hogy
Saxlehner Árpád budapesti szü-
letésű, 43 éves, ág. ev., özvegy
nagykereskedő budapesti lakost
a 45014—1904. sz. jogerős íté-
lettel az 1877. évi XX. t.-c. 28.
§-ának a) pontja alapján gond-
nokság alá helyezte. Budapest,
1905. évi január hó 11.

A budapesti kir. törvényszék.

... Hogy a szerelemnek szintén
nagy köze van a hivatalos lapnak
ehhez a rubrikájához, szinte két-
ségtelen. Schleisz János ur erőmű-
vész volt, hatalmas izmai voltak,
mégis gyöngye női karok leberták.
A regény utolsó fejezete ez:

A budapesti királyi törvény-
szék ezennel közhírré teszi, hogy
Schleisz János budapesti szüle-
tésű, 19 éves r. kath., erőművész,
budapesti lakost a 43869—904.
sz. jogerős ítélettel az 1877. évi
XX. t.-c. 28. §-ának a) pontja
alapján gondnokság alá helyezte.
Budapest, 1905. január hó 11.

A budapesti kir. törvényszék.

A kolostor regénye.

Szökött szerzetes Kolozsvárt.

— Saját tudósítónktól. —

A kolostorok komor boltívei,
misztikus félhomálya alatt az élni
vágyó lélek nem tud boldogulni.
Ritkán történnek feltűnő események
a kolostorban, mert ott gondos-
kodnak arról, hogy az elnyomott
lélek belesenyvedjen sorsába.

De tegnapelőtt mégis különös
dolog történt a ferencendi szerze-
tesek pécsi kolostorában: eltűnt,
megszökött az egyik szerzetes nő-
vendék. Zolnay Mihály 20 éves
novicius tegnap az étkezés idején
nem jelent meg a refektoriumban,
ami feltűnést keltett. Egy ideig vá-
rakoztak reá s mikor még aztán
sem jelentkezett, cellájába mentek.
A cella üresen állt. A kemény
ágyon levél feküdt, melyet Zolnay
irt. Azt írta benne, hogy nem bírja
tovább ezt az elzárkózott, aszketi-
kus életet. A lelke tele van vágyó-
dással és a szabad ég szabad nap-
sugarát is óhajtja a szíve. A szer-
zet falai között nem marad tovább,
mert úgy érzi, hogy ennek a leve-
gője megöli a lelkét. — Hogy a
novicius, mely időben távozott el
a kolostorból, senki sem tudta
megmondani; mindenki előtt elrej-
tette szökési tervét.

A rend főnöke a szökésről jelen-
tést tett a rendőrségnél, ahol az
eltűnt novicius körözését elrendel-
ték. Zolnay állítólag *Kolozsvárra*
vette az útját, mert *egy itteni uri
leányba szerelmes*, a kivel még
Pécsen ismerkedett meg egy val-
lások körmenet alkalmával!

APRÓSÁGOK.

A kolozsvári kormánypárt hü ma-
melukjainak nagy fejtörést okoz ez
időszert az a kérdés, hogy *me-
lyik nagyobb*. Eddig úgy tudták,
hogy a nagyság a két volt képvi-
selő közül Hegedüst illeti, mint a
ki régebb politikus, volt miniszter
és valóságos belső titkos tanácsos.
Az utóbbi időkben azonban furcsa
szelek fujnak felülről. Feilitzsch br.
képviselőházi alelnök lett alig két-
három évi képviselőségek után, a
mennyi idő alatt Hegedüs annak
idején még a pénzügyi előadáság
stallumáig se tudott elérni. A mos-
tani választásnál is Feilitzsch urat
két felé jelölték, ellenben Hegedüs
makói jelöltségét egyszerűen lefuj-
ták s egyedül régi kerületére utal-
ták. Szóval úgy néz ki a dolog,
mintha fenn Feilitzsch ur volna
előnyben Hegedüs felett. Némelyek
azt is tudni vélik, hogy ez össze-
függésben van a dunamelléki fő-
gondnoki választással, melynél He-
gedüs megverte volt Tisza Istvánt.

Hogy mi igaz ebből: nem tud-
hatni. De annyi bizonyos, hogy a
kolozsvári mamelukok egy részének
ma abban a kérdésbe fő a feje,
hogy *melyik nagyobb?*

Igazán nagyon sajnáljuk, hogy a
„N. H.”-pal komolyan szóba állot-

tunk. Egyben kijelentjük, hogy most már komolyan hisszük, hogy ez az ujság nem kap szubvenciót. Mert ha kapna, — igyekeznék arra valamivel rászorgálni. Am ezt az igyekezetet ugyan ki sem látja meg tisztelt lapársunkon. Még szerencse, hogy Irsay József Tarnopol-t és Lemberget emlegette; így van még min rágódni és kérődni. De az argumentumok mind elfogytak. Valóban csak azt a kényszeredett hangot kell hallani, melylyel ez a lap elnyekeri az ő kis megjegyzéseit, hogy megállapíthassuk, miszerint ez az ujság desperátus ügyet szolgál.

Egyet azonban még is meg kell jegyeznünk. A „N. H.“ erkölcsi komolyság hiányát látja abban, hogy az „Uj-párt“ egy esztendővel ezelőtt nem akart még jelöltet állítani Hegedüssel szemben. Nős, hát a függetlenségi-párt két választáson egymásután megtette ezt Hegedüssel szemben. Vajjon erkölcsi komolyság hiánya volt ez is? A „Magyar Polgár“, melyet a „Nemzeti Hírlap“ mai szerkesztője szerkesztett, annak idején nem tartotta annak. Vajjon miért lett most utólag azzá?

Egy fővárosi kormánypárti ujság azt mondja, hogy legokosabban tesznek a választók, ha nem hallgatnak a programokra, hanem bedugva fülüket, megnézik, hogy kik buzgólkodnak az ellenzéki ügy miatt. Nős, ajánljuk a kolozsvári választóknak, hogy fogadják meg a kormánypárti ujságnak ezt a tanácsát és nézzék meg, hogy kik buzgólkodnak a kormánypárt mellett. Talán Smiel Dávid urban látják a kiváló politikai érzéssel bíró férfit, aki után indulhatnak? Avagy Betegh Péter ur és Székly Miklós ur személyei nyújtják a garanciát arra, hogy heyes irányban haladnak, ha őket követik. Bizony más vezérkar buzgólkodott még néhány évvel ezelőtt is a kormánypárt érdekében.

A milyen dekadenciát látunk künn az egyes kerületekben a jelöltségek körül, ugyan olyat látunk Kolozsváron a pártvezetőségben. Az idők jele ez is.

Egy öreg ujságíró halála.

— Saját tudósítónktól. —

— jan. 21.

Szvoboda Lajos, a Pester Loyd munkatársa, a fővárosi ujságírói gárda egyik legrégebb és lelkiismeretesebb tagja ma reggel ötvennyolc éves korában meghalt. Néhány nap

előtt este a szerkesztőségben hirtelen rosszul lett, elvesztette eszméletét s hazavitték, a hol belső elvérzés fogta el. Nem is kelt fel többet a betegágyból.

1847-ben született Eperjesen; az egyetemi tanulmányát Budapesten végezte, s az „Ungarischer Lloyd“ szerkesztőségébe lépett. Tagja volt később a „Pester Journal“ s a „Neues Politisches Volksblatt“ szerkesztőségének, majd 1884-ben a „Pester Loyd“ munkatársa lett s az is maradt a haláláig. Temetése holnap délután 3 órakor lesz a Rókus-kórház Stáhlly-utcai halottasházából. Szvobodában régi, buzgó, kötelességtudó ujságíró halt meg. Akkoriban kezdte pályáját, a mikor az ujságírás technikája egészen más volt, mint a mai, s amikor az olyan agilitás, amelylyel ő csinálta meg a rendőri riportot, ismeretlen volt nálunk. Egyszerre feltűnt s a régi jó renomméját megtartotta később is, a mikor az új idők friss konkurenciájával kellett versenyeznie. Egyike volt a főváros legnépszerűbb alakjainak, a ki ma is, amikor már jócskán megöregedett, éjfél után három órakor lapzártá után hangos jókedvvel ült be rendes kávéházába, „a fiuk“ köze.

A rendőrségen, amelylyel a hivatása hozta sűrű érintkezésbe, nagyrabecsülték a talentumát s Török János főkapitány kijelentette róla egyszer, hogy nincsen az a tisztviselője, a ki bünyűgyet úgy kideríteni bírjon, mint ő.

Irodalom.

□ **Művésznők gyermekkorukban.** A művésznők gyermekkori képeinek közlését, a melylyel nemrégiben országosra feltűnést keltett, folytatja a Színház és Élet képes művészeti hetilap e heti számában. Blaha Lujza, Márkus Emma, Vizvári Mariska (Szigeti Józseffel) Gazi Mariska. G. Kapolnai Irén, a Szentgyörgyi nővérek és Csatai Janka gyermekkori képét tartalmazza a szám pompás reprodukcióban. A képekhez maguk a művésznők írtak érdekes reminiscenciákat. A lap dus tartalmából kiemeljük még: A Népszínház sorsa. Vig levél a ballettről Zsipp; Színészadomák Vedres Gyula; Jövendő csillagok (Csáki Irén) Leonidas. Blaha Lujza otthonában, Scriptor. — A színházi hét eseményeinek hű tükré a szám, a mely tartalmazza Vajda László szenzációs színművének a „Színészek“-nek folytatását. A kitűnő illusztrációk közül, a melyek a lapot díszítik, megemlítjük Blaha Lujza otthonának képét, felvételt a két Hippolitból; Csáky Irén, Iványi Dezső arcképeit. A tartalomdus, változatos lap egyes számának ára 24 fillér, előfizetés egy negyedévre 3 korona, kapható minden ujság-

árusítónál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest Baross-utca 59.

A választási tudósító Kis-Katéja.

— Kezdő ujságírók részére. —

Hasznos szolgálatot vélek teljesíteni, amikor én, a százesztendő ujságíró egy blankettát szerkesztettem az ujságírásban kezdő kollegáim részére, hogy ezáltal egyöntetűvé tegyem választási tudósításaikat. A ki-pontozott helyekre csak neveket, számokat és lelkes kifejezéseket kell írni és olyan tudósítás kerül ki belőle, mint a pinty.

Ime a Kis-Katé szabályai szerint készült kormánypárti blanketta:

A . . . . . i kerület választópolgárai az emberi kor legvégső határáig nem fogják elfelejteni azt a lelkes ünnepet, amelyet ma . . . . . (község) (város) látott. Ma jelent meg ugyanis a . . . . . i kerületben . . . . . a . . . . . (járás) (kerület) szeretett képviselő-jelöltje, hogy elmondja programbeszédét. A . . . . . vasuti állomáson mintegy . . . . . ezer főnyi választó várta a jelöltet, akit (zászló-erdővel) (bandériummal) fogadtak és nagy lelkesedéssel kísérték a . . . . . szállodába. A . . . . . szálloda nagyterme szűknek bizonyult a . . . . . ezernyi közönség befogadására. A karzaton (az intelligencia) (a hölgy közönség) szorongott. Mikor (Gróf) (Báró) (Dr.) . . . . . a jelölt föllépett a dobogóra . . . . . percekig tartó (viháros) (lelkes) (szünni nem akaró) (taps) (éljenzés) fogadta. Végre elült a (taps) (lelkese-dés) és (Gróf) (Báró) (Dr.) . . . . . elmondhatta (nagyszabású) (lelkes, szép) . . . . . óráig tartó beszédét. Kikelt a szövetkezett ellenzék demagóg szereplése ellen és Tisza Istvánt vallotta (Messiássának) (prófétájának) a haza megmentőjének. Megsértettük a formát, hogy megmentsük a (lényegét) (hazát, országot) (Élesen) (maró gunnyal) talpraesetten jellemezte a Zoltánokat és kérte a választókat, hogy (szavazatukat) (bizalmukat) tartsák fenn az ő számára. (Gróf) (Báró) (Dr.) . . . . . (kitörő) (viháros) szünni nem akaró (nagyszabású) (magvas) beszéde után a . . . . . i szabdelvűpárt (elnöke) (illusztris tagja) . . . . . a . . . . . bank, mint szövetkezet (főpénztárnoka) (elnöke, igazgatója) szólott és (éltette) (magasztalta) ajánlotta a jelöltet. (Este) (Délben) a . . . . . (fogadóban) (kaszinóban) . . . . . (száz) (ezer) (millió) terítékű bankett volt, amelyen a felköszöntök sorát . . . . . (tanfelügyelő) (szerkesztő, főispán) mondotta a . . . . . i kerület kiváló jelöltjére. Utána . . . . . emelkedett szólásra. Végül . . . . . ezer aláírással ellátott üdvözlő táviratot küldtek Tisza István gróf miniszterelnöknek és Podmaniczky Frigyesnek a szabdelvűpárt érdemes (ősz) elnöké-

nek. (Éjjelután) (Reggel) (Délután) . . . . . órakor (Gróf) (Báró) (Dr.) a . . . . . i kerület . . . . . -igen szeretett képviselőjelöltje (Budapestre) (haza), birtokára utazott.

*

Ugyanezt a blankettát csekély módosítással használhatja az ellenzéki tudósító is, csak hogy ez esetben a „presszió“, „brutalitás“, „vesztegetés“, „hazaárulás“, „vér“ és „halál“, „1848“ szavak iktatandók a szövegbe.

Turóczi.

AZ EGYHÁZ.

△ **Református istentiszteletek.** Ma délelőtt 1/2 10 órakor a kolozsvári református egyházközség templomaiban ünnepélyes istentiszteletek lesznek, a mely alkalommal a magyar-utcai templomban Irsay József a kiváló szónok mond szentbeszédet. A farkas-utcaiban Ravasz László püspöki titkár, a monostori imaházban pedig Fosztó Dénes beszélnek. Az utóbbinak beszéde együtt beköszöntő is, a melylyel mint a monostori kerület helyettes lelkesze elfoglalja új a lását.

LEGUJABB.

— A „NAPLO“ távirati és telefon-tudósítása. —

A svéd király betegsége.

Budapest, jan. 21. (Saj. tud.) Stockholmból táviratozzák, hogy Oszkár svéd királyt szélütés érte s a háta megbénult.

Andrássy lakoma a fővárosban.

Budapest, jan. 21. (Saj. tud.) A belvárosban ma Andrássy-lakomát rendeztek az ellenzéki választók, a melyen Andrássy Gyula gróf lelkes hangú pohárköszöntőjében kijelentette, hogy a Lex Dánielt soha sem fogja törvényesnek elismerni. Andrássy tábora mindennap növekszik a belvárosban, győzelme immár kétségtelen.

MULATSÁG.

Farsangi napló.

Január 28. Piros kalikó-estély.
Január 29. Könyvnyomdások thea-estélye Torna-Vivoda.
Február 1. Vörös-kereszt-estélye, Vigadó.
1. Református diákbál, New-York.
Február 4. Tisztli-estély, New-York.
Február 4. Református pappnevendékek bálja Központi szálló.
Február 4. Vasutasok estélye, Ferencz József-ut 63 szám.
11. Városi tisztviselők bálja, Vigadó
11. Megyei piknik, Megyeház.
Febr. 16. Nőgyűlés fittler-estélye, New-York.
Febr. 18. Birósági piknik, New-York.
Március 4. Dávid Ferenc-estély, New-York.
11. Megyei piknik, Megyeház.

Telefon 395.

Üzlet

és

Műhely

Tivoli-utca,
báró Bánffy-
palota

Ma nyílt meg Ma

UNIÓ.

gőzmosoda

Mielőtt a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását ismételten kérném, elsősorban bocsánatot kérve, miután a Redoute-házból átköltöztem nem szolgálhattam azzal a munkával, mivel 6 évi ott létem alatt; oka pedig az volt, hogy míg a jelenbeli modern berendezésű műhelyem beállítottam sok anyagi áldozatomban került, mivel gépezeteim háromszor is cseréltem, hogy a n. érdemű közönség igényeit legmesszebb menő kívánalmáig kielégíthessem. Kérve tehát a n. érdemű közönség becses pártfogását e vállalatomban, mert minden igyekezetem odaforodítom, hogy pontosan és lelkiismeretesen olcsóért kiszolgálhassam. — N. érdemű közönség szives pártfogását kérve kiváló tisztelettel: Klein Ferencz, Unio-mosoda tulajdonosa.

Üzlet: Unió-utca 24.

Telefon 395.

× **Diák-bál.** A kolozsvári ev. ref. kollegium ifjúsága február elsején a New York szálló földszinti termében *diák-bált* rendez, melynek díszelnöke dr. *Kálmán János*, elnök *Fabinyi József*, alelnökök gróf *Bethlen Károly* és *Fogaraszher Ottó*. A tiszta jövedelmet a kollegium jótékony alapjainak növelésére fordítja a rendezőség. Ez a kedves multság minden évben kitűnően szokott sikerülni, s valószínűleg az idén is kitész magáért a rendezőség, mely fiatalos lelkesedéssel készülődik az estélyre. A belépés díjai: személyjegy 3 korona, családjegy három személyre 7 korona, négy személyre 9 korona, minden további személy 2 korona. Jegyek a meghívó előmutatása mellett előre válthatók a kollegiumban és este a pénztárnál. A multság kezdete este 8 órakor lesz.

NAPLÓ.

— Hírek. —

Az első uj bérkocsi.

Összetört fogat.

— Saját tudósítónktól. —

Megirtuk, hogy a városi tanács által nyert jogtalan megbízás alapján, a rendőrség mint elsőfokú iparhatóság harminc uj bérkocsi iparra akar engedélyt kiadni. Bár más alkalommal egy-egy ilyen iparengedély elnyerése körül valóságos élet-halál harcot fejtettek ki a kocsi tulajdonosok, — a mostani zilált politikai viszonyok közepette nem igen akar senki se bérkocsi iparhoz jutni. Erre mutat az a körülmény is, hogy az iparhajóság által kiállított uj bérkocsi iparengedélyt félnek igénybe venni az uj tulajdonosok.

Attól tartanak ugyanis, hogy könnyen úgy járnak, mint a 92-ös számú uj bérkocsi tulajdonosa, *Spatz Mór*. Spatzot a tegnapielőtt este, a midőn egy kormányparti főkörtesi szállított a külvárosba, körülfogták többen a függetlenebb érzelmi szavazó polgárok és szép uj kocsiját alaposan megrongálták, ablaküvegeit betörték úgy, hogy ő maga is alig tudott elmenekülni a vész színhelyéről ép bőrrel.

A történet eset után *Spatz* nyilvánvalólag nem a legjobb kedvvel üzi tovább az olcsón megszerzett bérkocsi ipart.

Gróf Kornis Viktor meghalt. Egy népszerű és jótékonyágáról ismeretes főúr halt el gróf *Kornis Viktor*-ban, a ki élete végéig tevékenyen áldozott a közjóknak, a társadalomnak és a művelődésnek. Ravatala a szent Ferencrendiek árvái templomában van felállítva, ahonnan ma délután 3 órakor fogják koporsóját beszentelni és vonattal a családi sírboltba szállítani, Szentbenedekre. A család a nemes gróf elhunytáról a következő gyászjelentést bocsátotta ki: Göncruszkai gróf *Kornis Vilma* és nővére özvegy *Placsek Károlyné*, született göncruszkai gróf *Kornis Janka*, ugy a saját, mint m.-csüggői *Pap Farkasné*, született kászoni és impérfalvi br. *Bornemisza Anna*, férje és gyermekeik; kászoni és impérfalvi br. *Bornemisza Kálmán*; kászoni és impérfalvi báró *Bornemisza Béla* és neje, valamint göncruszkai gróf *Kornis Károly* és a többi közeli és

távoli rokonok nevében szomorú szívvel tudtják, hogy szeretett jó fivérük, illetve nagybátyjuk, rokonuk göncruszkai gróf *Kornis Viktor*, a Lipót-rend lovagkeresztjének tulajdonosa, az erdélyi róm. kath. statusnak, az EMKE-nek alelnöke; a szolnok-dobokavármegyei Gazdasági Egyletnek elnöke; a szamosvölgyi vasut részvénytársaság alelnöke, stb. az Ur akaratában való megnyugvással, igaz keresztényi türelemmel elviselt hosszas, nagy szenvedések és a halotti szentség áhitatos fölvétele után f. hó 19-én, életének 66-ik évében meghalt. Az üdvözlőnek hült teteme f. hó 22-ikén d. u. 3 órakor fog a szent Ferencrendiek óvári templomában beszenteltetni és a vasuti állomáshoz kísértetni. Örök nyugalomra helyezése Szentbenedeken a családi sírkertben f. hó 23-án d. e. 11 órakor lesz, az engesztelő szentmise-áldozatok pedig Désen folyó hó 24-én, Kolozsvárt folyó hó 25-én d. e. 10 órakor fognak az egek Urának bemutatni. Az örök világosság fényeskedjék neki! Aldás emléken, béke porain!

* **Halál munka közben.** Nem mlík el nap, mely ne szolgáltatna hírt egy-egy szerencsétlen kimeneteli balesetről, a melynek áldozatai rendszerint munkások és napszamosok szoktak lenni. Az ok, mely a napirenden levő baleseteket előidézi — a vigyázatlanság csak nem akar megszűnni és mint ijesztő kísértet állandó rémképe sok szegény napról-napra tengődő munkás családjának. A napokban ismét történt egy ily halálos kimeneteli szerencsétlenség a hozzánk közelfekvő Egeresen, a vasuti állomáson felállított sodronypályán. Itt van ugyanis az egeres-argyasi erdélyi bányatársulat kőszénbányája, a melynél *Kovács Pál István* bogártelki lakos, mint pályőr volt alkalmazva. Épen munkában volt, a sodrony pálya 8 méter magasságban levő támasztó álványán a hengereket kenegette, — a midőn egy a bányából sebesen közeledő és köszénnel megrakott kosár neki ment *Kovács Pál István*nak és őt fején csapta. *Kovács* eszméletét veszítve zuhant le a mélységbe és karját s ballábát eltörve szörnyet halt. A bányagazgatóság azonnal táviratozott az ügyészségnek és a nádasmentői járás főszolgabírájának. Tegnap szállott ki a vizsgálat megtartása céljából *Mózsa József* szolgabíró és *Hirschfeld Jenő* körorvos, a kik megtették az orvosrendőri intézkedéseket. A szerencsétlen véget ért *Kovács Pál István* hulláját tegnap szállították haza szülőfalujába — *Bogártelkére*.

* **A templomrabló.** A kolozsvári betörő bandát — mint tegnapi számunkba megirtuk — átkísérték az ügyészséghez, a hol az ügyészség jegyzőkönyvre vette vallomásukat és három kivételével, minthogy tartzkodási helyüket igazolták, az összes tolvajokat ideiglenesen szabadlábra helyezte. A kiszabadultak között volt *Sztán Péter* 43 éves mariseli lakos is, a ki mint tizenöt darab bőr tolvaja került a fogházba. Szabadsága azonban nem sokáig tartott, mert a detektívek alig hogy kiéptek a fogházból — azonnal elcsípték és bekísérték a rendőrségre. *Sztán*nak újabb letartóztá-

tását a dési törvényszék vizsgálóbírája rendelte el egy a „*Rendőri Közöny*”-ben közzétett körözésben. A mult év októberében ugyanis ő is résztvett a belh eni római és görög katolikus templomok kifosztásában és mint a rablásban részes ellen a vizsgálóbíró kimondta rá is a vizsgálati fogságot. A vizsgálat során azonban elszökött *Désről* és belépett a kolozsvári betörő banda tagjai közé. A rendőség most aztán újlag letartóztatta és a körözés alapján a ma reggeli vonattal vissza kíséri *Sztán Péter*t a kolozsvári fogházból a hova várják — a dési fogházba.

* **A magyar ipar.** Egy erdélyi városban programbeszédet mond a jelölt. Többek közt beszél a magyar ipar pártolásáról is:

— Igen, uraim, — mondja — adjunk jó példát a népnek! Vásároljunk a magyar kereskedőtől, szerezzük be szükségleteinket a magyar iparostól, ne forduljunk a külföldre. Ami engem illet, hét év alatt, míg e vármegye főispánja voltam, idevaló kereskedőtől, iparosoktól vásároltam mindent és...

— És még most is adós vele! — vágott a szavába e kényes ponton egy iparos, aki valószínűleg érdekelve volt az ügyben.

* **Gyilkosság egy kávéházban.** A varsói Lijevszki kávéházban, mint Varsóból táviratozzák, tegnap este halálos végű összeütközés történt *Dunikovszki tanár* szobrász és *Pavlicsek Vencel* ismert festőművész között. A két művész már régóta ellensége volt egymásnak. *Dunikovszki* ugyanis a képzőművészek társasága elnökségének tagja, s a mikor nemrégiben *Pavlicsek* egy képet akart kiállítani a társaság kiállításán, a képet *Dunikovszki* indítványára azzal a megokolással utasították vissza, hogy a varsói előkelő személyiség, a kit a két ábrázol, karrikaturázva van. *Pavlicsek* erre párbajra hívta ki *Dunikovszkit*, a ki azonban kijelentette, hogy nem ad elégtéteit, mert *Pavlicsek* idegbajos ember. *Pavlicsek* erre elhatározta, hogy inzultálni fogja a szobrászt. A mikor tegnap este véletlenül találkoztak a kávéházban, *Pavlicsek* arcul akarta ütni *Dunikovszkit*, a ki hirtelen revolvért rániott elő és kétszer rálőtt ellenfelére. Mind a két lövés talált és *Pavlicsek* két órával később meghalt. *Dunikovszki* önként jelentkezett a rendőrségen, a hol letartóztatták. Az áldozat özvegyét és egy kis gyermeket hagytott hátra.

* **Megtagyott kortes.** A kortes élete se mindig gyöngyélet. *Kaszab János* csákvári gazda például korteskedni járt a kerületben a kormányparti jelölt érdekében. Tegnapelőtt aztán borgözös fejjel, becsudálkozva, körutjáról hazafelé tartott s utközben a kocsiján elaludva, megfagyott.

* **Bécsi katonaszökevények.** Bécsből jelentik, hogy tegnap az ottani tüzérszázárnából négy vizsgálati fogságban levő katona megszökött. A legveszedelmesebb alak közöttük egy *Beer* nevű tengerész, aki csapatától megszökött. A szökevény egy vendéglobben oly feltűnően viselkedett, hogy az inspekciós rendőrtisztvisel-

lőnek feltűnt. Mikor ez igazolásra szólította föl, *Beer* ellenszegült és megszökött, majd a vendéglő kertjében késsel támadt a rendőrtisztre. Később sikerült egy rendőrnök lefegyverezni a dühöngő tengerészt és átadni a katonai hatóságnak. Mind a négyenegenruhában szöktek meg. Valószínűleg *Hernalsnak* vették utjokat, ahol ruhát váltottak. Estére kettőt közülök: *Hüttner* és *Harrer* gyalogosokat sikerült elfogni.

* **Hallatlan eset** történt tegnap az „*Európa*” kávéház előtt. Három óriási láda érkezett *Rónai* kávéház tulajdonos részére, a kiről azt sutogják, hogy titkon paktál az oroszokkal. Épen ezért nem lehet csodálkozni azon, ha a kíváncsiak tömege az érkező három nagy ládában oroszországi pokolgépeket képzelt. Mily nagy volt azonban a meglepetés, a midőn kibontották a ládákat és azokból a várt pokolgépek helyett három remek kivitelű uj biliárdasztal került elő, a melyeket *Lefkovic*s cs. és kir. udvari szállító budapesti gyára készített *Rónai* kávéháza számára. Az uj biliárd asztalokat nagy ünnepekkel tegnap már használatba is vették az „*Európa*” törzsvendégei.

* **Olasz erkölcsképek.** Olaszországban a leggyakrabban fordulnak elő gyilkosságok s az öngyilkosok száma is sokkal nagyobb, mint más európai áltamban. Hogy ezek az esetek mért sürűbbek Olaszországban, mint másutt, azt az olaszok heves természeté magyarázza meg. Sokkal gyorsabban rabjai ők az indulatoknak, mint a más nemzetbeliek. Sok ilyen tragédia játszódik le ott, minden komolyabb indok nélkül és olykor évek is elmúlnak, míg valami okot tudnak kideríteni, mely az olaszt valamely végzetes lépésre rábirta. *Olivó Ubáldi* egy olasz lapban felsorol néhány ilyen indokolatlan tragédiát. Így többek között a következőket írja: *Finalborgóban* egy közkatona leszurta a tiszjét, állítólag azért, mert az nagyon meggyötörte. *Rómában* egy piecér leszurta főnökét, mert a vendégek előtt sértegette. *Galabriában* megismétlődött egy *motivum D. Annunzio* „*Jozios leánya*” című tragédiájából, melyben egy fiatal ember édes atyját leszurja, mert feleségével bűnös viszonyt folytat, *Rómában* a napokban az az eset fordult elő, hogy egy fiu édes anyjáért úgy állt bosszút, hogy saját sógornóját ölte meg. Ugyanaz nap akadtak két halottra a *Gordianus* császár villájától három kilométernyi távolságban. Kitént, hogy ez egy szerelmes pár s mert egymáséi nem lehettek, a halálban kerestek vigasztalást. Ehhez a szerelmes párhoz még egy mese is fűződik. A fiatal ember egy szicíliai dugszög özvegyasszony fia, igen bohém természetű volt s vegyant is csak azért tanult *Rómában*, hogy ezáltal hamarabb megkapja az örökséget. A leány csodaszép volt és már több fiatalember követett el miatta öngyilkosságot. Sőt a saját nagybátyja is öngyilkos lett miatta. A fiatal ember minden idejét a leánynak és szerelmének szentelte s a mostani legutóbbi vizsgáján ez okozta bukását. Ettől az egy vizsgájától függött a jövője. Ez a bukása úgy elkeserítette, hogy szerelmével együtt megvált az élettől.

SZINHÁZ

☉ **Bárdi Gabi bucsufellépte.** Négy este lépett fel *Bárdi Gabi* a ko-

lozsvári színpadon; tegnap a *Modell* címszerepében bucsuzott el a közönségtől, melynek állandó kedvence volt. Az ünnepelt divát viharos tapssal fogadták megjelenésekor, amely minden egyes ének-száma után megújult. A felvonások után számtalanszor hívták a lámpák elé. A művész gyönyörű csokrokat is kapott. Bárdi a bucsu-estén elemében volt, pompásan énekelt és elevenen játszott. Az előadás végén az ováció még lelkesebb volt. A függőnyt többször fel kellett huzni, hogy a népszerű primadonnát még egyszer tapssal s éljenzéssel ünnepelhesse a közönség. A színészkiáró előtt is több százan várokoztak Bárdira s az utcán megújult az ováció. A lovakat kifogták kocsijából és egész a vasuti állomásig vontatták a lelkes fiatalok, ahol a 11 órai budapesti gyorsvonal indulásáig folyton éljeneztek. A mélyen meghatót művész könyes szemekkel köszönte meg az ovációt. Az előadásról még meg kell jegyeznünk, hogy *Kassai* a rikkancs szerepében meglepően izléstelen volt, számtalan rossz rögtönzést szórt el, a mitől borsodzott a publikum háta. *Kassai* játékában ujabban elbizakodottság s a publikum fumigálása nyilvánul. Ez még egy jó színésztől is hiba, amelyet sajnálattal konstatálunk.

○ **Huszárvér.** Máder Rezsőnek, a kir. Operaház igazgatójának új operettje lesz a jövő hét ujdonsága. Az operette szerepeit: *Kassai*, *Károlyi Leóna*, *Hajnal*, *Tibor Lóra*, *Mészáros*, *Dezséri*, *Nagy Imre* és *Bérczi* játsszák. A *Huszárvér* bemutató előadása 27-én, pénteken lesz.

○ **Juci és Jani.** Pusztai Bélának kedvelt énekes bohózata, a *Juci és Jani* kerül színre ma este *Károlyi Leónával* és *Kassai*val a címszerepben.

○ **Ma délután** Eysler operettjét: „A vándorlegény”-t adják.

Vasárnap d. u. A vándorlegény.
este: *Juci és Jani* (B. 101. páratlan sz.)
Hétfő: *Vasgyáros*. (B. 102. páros sz.)
Kedd: Az ember tragédiája. (B. 103. páratlan sz.)
Szerda: *Miss Hobbs*. (B. 104. páros sz.)
Csütörtök: *Vén leányok*. (B. 105. páratlan sz.)
Péntek: *Huszárvér*. Előszór. (Béletszünet XIII. páratlan sz.)
Szombat: *Huszárvér*. (B. 106. páros sz.)
Vasárnap d. u.: 7-ik ifjúsági előadás. A *özigány*.
Vasárnap este: *Huszárvér*. (B. 107. páratlan sz.)

Érdekességek

az erős emberek gyengéiről.

— Saját tudósítónktól. —

Bármilyen furcsán hangzik is, még a legerősebb embereknek is vannak gyengéik. Nemcsak lelki, hanem fizikai gyengéik is vannak. Különben ismeretes, az állatok királyának és legerősebbjének, az oroszliánnak története, amely ugyan csak megjedjt egy kis egérkétől. Itt van az erős emberek gyengéinek példázataiként: *Kara Achmet*, a nemrég elhalt hirnemes török díjbirkozó, aki annak idején Konstantinápolyban, mint egyszerű székhordozó kezdte el pályafutását és idő-

vel a világ legerősebb díjbirkozó közé fejlődött. Egyidőben annyira népszerű volt, mint díjbirkozó, hogy havi fizetése nyolcezer frankra rugott. Szép kis vagyont is szerzett, amely azonban ugyancsak gyorsan mállott szét a kezei között. Hogy tulajdonképeni tárgyunkról, az erősek gyengéiről szóljunk, hogy *Kara Achmet* nek a gyengéjét a vörös haju emberek képezték. Ha vörös embert látott, ez a bikaerejű ember ideges lett és gyakran mondotta impresz-sziójának, hogy annyira fél a vöröshajuaktól, hogy vörös emberrel még birkozni sem tudna. Tényleg meg is történt, hogy egyszer egy nálánál legalább húszorta gyengébb vöröshaju a földhöz teremtette.

A hirnemes állatszeliidítők és idomítók között is akadnak erős-gyengék. Egy nagy állatseregletben szerepelt, az annak idején híres *Miller* állatszeliidítő. Volt egy vad tigrise, a melyet különösen szeretett. A fenevadnak valami baja támadt s mütétet kellett rajta végrehajtani. A mütét alkalmával, a mütét által okozott sebből ömlő vért, elájult. Pedig már sokszor megtámadták a fenevadak és sohasem vesztette el a lélekjelentét. Szóval minden veszedelemmel szembe tudott szállani, de egy kis vérnek a látása leverte a lábáról.

Ilyen gyenge oldala volt sok más artistának is. Így például *Rappa* *Károly*, a mult századnak egyik legnépszerűbb artistája is minden ereje mellett bizonyos gyengeségben szenvedett. Ágyugolyókkal játszott és a vállán elbirt nyolc embert és egy lovat is. De meg volt az a gyengéje, hogy nem tudta elviselni, ha előtte állatot öltek, még ha az csak csirke volt is. Egyszer Berlinben nagy és előkelő közönség jelenlétében produkálta magát. A produkciók fényesen sikerültek s minden száma után óriási taps zúgott fel. Egyszerre csak malacvisítás hallatszik, a melyre nyilvánvalóan valamelyik közeli hentesnek bárdja készült lecsapni. Ekkor különös dolog történt. *Rappa* elsápadt és csak nagy nehezen tudta befejezni produkcióját. Mindenki azt hitte, hogy valami baleset érte. *Rappa* pedig visszavonult az öltözőjébe és sokáig szóltanul hevert a pamlogon. Csak nagysokára tért magához, de még napokig fülében csengett a malac visítása.

Az öreg *Renz* az ismert cirkusz-igazgató irtóztott a hagymaszagtól. Ezzel a szaggal teljesen ki lehetett hozni a sodrából. Beszéltek, hogy egy kiváló iskola lovas szerződését azért bontotta föl, mert az egy izben meggondolatlanul akkor beszélt vele, miután hagymás rostélyost evett.

Hinné *Vilmának* a legkiválóbb lovárnok egyikének az volta gyengéje, hogy minden sikerét kívül álló dolgokban kereste. Nem saját testi ügyessége eredményének tekintette sikerét, hanem különböző

talizmánjainak. Így például sokáig karikagyűrű volt a talizmánja s a mikor egyszer elvesztette, nem akart többé fellépni.

Batty, ismert oroszlanzselidítő olyan vakmerő mutatványokkal szerepelt, a melyek csodaszámba mentek. S mégis e vakmerő ember mindig nagy óvatossággal vigyázott, hogy valahányszor a fenevadak ketrecébe bemegy, jobb lábbal lépjen be.

A mint ezekből a példákban látható, az erős embereknek — az artisták általánosan azok közé sorolhatunk — ugyancsak vannak gyengéik is.

VÁLASZTASI NAPLO.

I. KERÜLET:

Az ellenzék jelöltje: Dr. Pisztorý Mór egyetemi tanár.

A kormánypárt jelöltje: Hegedüs Sándor.

Az ellenzék jelöltje programbeszédet tartott: január 15. d. u. 3, a Vigadóban.

A választás napja: január 26.

A választás helye: Az Unió-utca Vigadó és a Vármegyeháza.

A választás vezetője: Kolozsvári Sándor egyetemi tanár. Az első szavazatszedő küldöttség elnöke: Kolozsvári Sándor egyetemi tanár. A második szavazatszedő küldöttség elnöke: dr. Czikmártoni Ottó ügyvéd. Helyettes elnökök: dr. Sárkány Lajos és Böhm Mihály. Választási jegyzők: dr. Kozma Endre és Ferenczy Gyula.

A szavazás kezdete: d. e. 8 órakor. A Vigadóban szavaznak: a Belmonostor tized reggel 9-től 10 óráig; a hidelvei tized 10-től 2 óráig; a megyeháznál szavaznak: a Belszén-tized 9—10-ig, a Külmonostor-tized 10—12-ig, a Külszén-tized fél 12—1-ig és a kolozsmonostori tized 1—2 óráig.

Az ellenzék pártirodója: Unió-utca 6. sz. (Grébe-ház) Az ellenzék pártirodójának vezetői: Tanács József és K. Köncey Imre. Hivatalos órák egész nap. Telefonszám: 503. Ha valakinek panasza vagy mondanivalója van, itt mindig szívesen adnak felvilágosítást.

II. KERÜLET:

Az ellenzék jelöltje: Br. Wesselényi Miklós.

A kormánypárt jelöltje: Br. Feilitzsch Arthur.

Az ellenzék jelöltje programbeszédet tartott: január 19-én d. u. fél 6 órakor a Redoutban. A programbeszédén jelen voltak: br. Bánffy Dezső, gr. Dessewffy Aurél.

A választás napja: január 26.

A választás helye: A város közgyűlési terme és az anyakönyvi hivatal.

A választás vezetője: dr. Lukács Adolf egyetemi tanár. Az első szavazatszedő küldöttség elnöke: dr. Lukács Adolf egyetemi tanár; a második szavazatszedő küldöttség elnöke: Pollák Lajos máv. felügyelő. Helyettes elnökök: Dr. Széchy Ákos és Pokoly József. Választási jegyzők: Föder Ottó és Balázs K. József.

A szavazás kezdete: d. e. 8 órakor. A városházán szavaznak: a belközép-tized 9-től 11-ig; a külközép-tized 11-től 1-ig; Óvár-

tized 1-től 2 óráig. Az anyakönyvi hivatalban szavaznak: a kétvízköztized 9-től 12-ig; Belmagyar-tized 12-től 1-ig és a Külmagyar-tized 1-től 2 óráig.

Az ellenzék pártirodójának vezetői. Dr. Tutsek Sándor és Dr. Pap József Hivatalos órák egész nap. Telefon szám: 499. Ha valakinek panasza vagy mondani valója van, itt mindig szívesen adnak felvilágosítást.

A NAPLO telefonszáma

Szerkesztőség: 379.

Kiadóhivatal: 379.

Törvénykezés.

A kolozsvári törvényszék pöre.

Semmiségi panasz egy ítélet ellen.

— január 22.

Ismeretes az a feltűnést keltő és nagyszabású pör, a melyet a kolozsvári kir. törvényszék, továbbá br. Szentkereszthy Zsigmond a kolozsvári törvényszék volt elnöke: Szász Ödön hírlapíró ellen indított mert ez, részrehajlással, igazságtalan ítéletek hozásával, s más egyebekkel vádolta a törvényszéket, illetve Szentkereszthy bárót. A fő tárgyalást — melyre a tanuk egész légiója volt beidézve — a mult évi december 9-én tartották meg a marosvásárhelyi törvényszék, mint delegált bíróság előtt s ez alkalommal a törvényszék Szász Ödönt rágalmas és becsületsértés vétsége miatt: hat hónapi fogházra ítélte. A napokban adta ki a marosvásárhelyi törvényszék az ítéletet, mely ellen Szász Ödön semmiségi panasszal élt. A bevezetésben hivatkozás történik több törvényszakasra s ezután így folytatódik a semmiségi panasz:

„Dacára annak, hogy minden alkalommal megtettem indítványaimat arra nézve, hogy a tárgyalás a törvényesség keretei között maradjon, mégis az első Bíróság indítványaimat mellőzve, oly ultra lépett, melyen a törvénynek határozott rendelkezései megsértettek; ennek eredményeképp egy oly ítélet hozott, melyre törvény szerint egyéb sors, mint a megsemmisítés nem várhat.

Elrendelte a Bíróság a valóság bizonyítását, de ez a határozat papiro maradt, annak érvényesítését a Bíróság egy pillanatra sem engedte meg. A valóság bizonyítása a vádlott joga. E szabály figyelmen kívül hagyásával az első Bíróság ezt a jogot a védelemről elvette és a vádhatóság kezébe adta. Kérte a vádhatóság egy sereg olyan tanu-
nak kihallgatását, a kik a bizonyítandó állítások tekintetében tökéletes tudomásnélküliségben szenvedtek, a kik csupán a bíróság iránti tiszteletből fakadó impressziókat és hangulateltésre alkalmas egyéni érzelmeket tudtak előadni. A bíróság e tanukat kihallgatta, és őket a vallomásuk által keltett, ellenem és az igazság ellen irányuló hangulat fokozására meg is eskette.

Ellenben az én tanuimat, a kik egytől egyig pozitív tényeket vallottak; a kiknek vallomása egymással, valamint az esküre bocsátott dr. Óvári Elemér tanu által vallottakkal is egyezett, — minden törvényes ok nélkül — az eskütől elzárta. *Richtzeit* Arthur, dr. Schwarz

Miksa, Nadányi Emil, Ausch Ede, Zwillinger Norbert és Hanasziewicz Ignác mind olyan pozitív tényeket vallottak, melyekből megállapítható, hogy a kolozsvári kir. törvényszék elnöke részrehajlóan járt el rezümében, saját nézetét az esküdtek elől éppen nem titkolta el és a bizonyítás eredménye tekintetében is meg nem engedett módon véleményt nyilvánított.

E vallomások kétségkívül távol maradtak a vád tanuinak vallomásától lojalitás tekintetében. De az illojáltságon kívül tanuim ellen mi kifogás sem volt támasztható; megeskütésük ellen perrendszerü ok felhozható nem volt.

Tanuim megeskütésének mellőzése annál sérelmesebb, mert ez által az esküdtek mintegy figyelmeztetve lettek arra, hogy az én tanuim vallomásait még a *Terkál*-ok és *Boross*-ok rajongó fetisizmustól vezérelt vallomásánál is értéktelebbekként tekintsék.

Mellőzte a Biróság a kol. kir. ítélő tábla Elnökétől származó és a kir. Igazságügyminiszteriumban elfekvő évi jelentés beszerzését, holott azt a körülményt, mikép a kolozsvári kir. tszéknek milyen aránytalanul sok ítéletét változtatták és semmisítették meg a felsőbb hatóságok a vádlottak javára; — más módon bizonyítanom teljes lehetetlenség. Perrendtartásunk nem ismeri a hivatali titok intézményét. Természetes is ez! Mert a *hivatali titok nem arra való, hogy miatta ártatlankat becsukjanak*; hivatali titokra való hivatkozásnak csak laikusokkal szemben van helye; de ott, ahol a titkot nem a nyilvánossággal, hanem csak az eskü szentsége alatt itélkező bírakkal kell közölni, ott megszűnik a titkolózásra való ok; és ott, ahol egy vádlott elítéléséről van szó, ott megszűnik a jog a titkolózásra!

Ha pedig kiméletelet nem ismerő „magosabb” érdek az, amely a hivatali titkok felnyitását semmi szin alatt sem engedi, akkor tessék ezt a körülményt annak a magosabb érdeknek és nem a vádlottnak számlájára írni, mert a polgár semmiféle törvény szerint sem köteles olyan magosabb érdekeket elősmerni, a melyek az ő életéből hat hónapot elrabolnak!

Hanasziewicz Ignác meghitteltetése azért mellőztetett, mert ellene az általa vallott tények miatt bünvádi eljárás van folyamatban. Ennek folytán kértem azt, hogy ügyem tárgyalása a Hanasziewicz ügyének befeljeztéig elnapoltassék. Ez a kérelmem is mellőztetett s ezzel kivételetet kezemből a védekező bizonyítás utolsó fegyvere. Pedig mennyire alapos volt ez a kérelmem! Hiszen cikkem első megtekintésére is nyilvánvaló, hogy annak alapját a Hanasziewicz tényállásai képezik! Ettől eltekintve, nem engedtettem meg nekem bírói határozattal, hogy állításaimat bizonyítsam? Miként ígylem ezt, ha tanumat mellőzik azon címen, hogy ő vád alatt áll, de azt az időt, melyben ez a gát már nem fog fennállani, a bíróság nem akarja bevárni?! Miért e sietés? A tárgyalás óta bekövetkezett eseményekben nem látom e sietés utólagos indokát. Mert hiszen e perrel nem lehet összefüggésben az, hogy a sértett báró Szentkereszthy két nappal a tárgyalás után *kuriai bíróvá neveztetett ki*? Így lett, Nagyméltóságu m. kir. Kuria, a bizonyítás megengedése azon gyermekek viselkedéshez hasonlóvá téve, midőn a gyermekeknek cukrot kínálnak, de mikor utána nyul, akkor füget mutatnak neki.

Nem foglalkozva részletesen azon körülménnyel, hogy báró Szentkereszty Zsigmondnak a B. P. T. 50. §-ának határozott tilalma dacára megengedtetett, hogy minden egyes tanum vallomása után e vallomások súlyát lerontani igyekvő észrevételeket tegyen; nem foglalkozom azon körülménnyel, mely szerint e tanuk éppen egy szembeállítás tárgyát képező, tehát szerfölött fontos körülményre vonatkozólag egymás jelenlétében hallgattattak ki. Mindezek oly éles jogsértések, hogy teljesen elegendő a kir. Kuria figyelmét azokra egyszerűen felhívni.

A bizonyító eljárás során felmerült sérelmek fokozott mértékben ismétlődtek a kérdések feltevésénél és az ítélet hozatalánál. Jóllehet csak egy rendbeli rágalmazás vétsége miatt emelkedett vád ellenem, a kérdések mégis két rendbeli rágalmazásra vonatkozóan intéztettek az esküdtekhez. A bíróság ezen határozata jelen esetben annál inkább sérelmes, mert cikkemben két egymástól elkülönülő rágalmazási szándék fenn nem forog, cikkem a kolozsvári kir. törvényszék ellen irányul, és így itt két rágalmazásról beszélni nem lehet. Az által, hogy a kolozsvári kir. tszék ellen elkövetett rágalmazásban bűnösnek mondtam ki, a megtorlás műve ellenem már be volt végezve. Én senki másról nem írtam, csak a kolozsvári tszék tagjairól s így az esküdtekhez intézett első kérdéssel cselekményem már ki volt merítve. A törvényszék elnöke is ép oly tagja a törvényszéknek, mint más bíró. A BTK. nem ismeri a tszéki elnököt, mint a rágalmazás passzív alanyát. Ha cikkemben a törvényszék elnökéről erősebb hangon szóltam, az *legfejtőbb súlyosító körülményként jöhetne számba*, de semmi esetre sem állapíthatja meg egy külön büncselekmény tényállásdékát, mert a *bírói minőségében* megtámadott törvényszéki elnök teljes elégtételt kapott már az által, hogy bűnösnek mondtam ki azon törvényszék sérelmére elkövetett rágalmazásban, melynek ezen elnök is tagja.

A bíróság tehát tévesen alkalmazta a BTK. 96. §-át akkor, midőn cselekményemet két rendbeli rágalmazás gyanánt minősítette.

E mellett való igaz az is, hogy a bíróság a kérdések feltevésénél hatáskörét is túllépte, és ítélete tárgyává tett olyan körülményt is, melynek megítéléséhez szükséges törvényes vád nem emeltetett.

A rágalmazás *magánindítványra* üldözendő. E szabály alól a BTK. 270. §-ának 2. pontja csak azon esetet veszi ki, midőn a bíróságról „oly tény állítatik, mely valódisága esetén a bünvádi vagy fegyelmi eljárás megindítására alkalmas.” Oly tényállítás tehát, mely erre nem alkalmas, de viszont alkalmas arra, hogy az illetőt *közmegevetésnek* tegye ki, a magánindítvány szabálya alól kivéve nincs, az *csak magánindítványra* üldözhető. Minthogy pedig ebben a perben magánindítvány nem tétetett, nyilvánvaló, hogy a „közmegevetés” fogalma *törvény el lenére vétetett a kérdésbe*; az ily kérdésen alapuló ítélet semmis, mert törvényes vád nélkül hozatott. Tévesen minősített cselekményem rágalmazás gyanánt. Áll ez a báró Szentkereszthy ellen irányuló tényállításaimra is, de különösen a kol. kir. törvényszék ellen irányuló tényállításokra vonatkozólag, mert nincsen sem a BTK.-nek, sem az 1871. évi VIII. t.-c.-nek egyetlen §-a sem, melynek alapján a kolozsvári kir.

törvényszék ellen bünvádi vagy fegyelmi eljárást lehetne indítani. Sőt a kolozsvári törvényszékre vonatkozólag nemcsak hogy ilyen, hanem egyáltalában *semmiféle határozott tényállítást* cikkemben találni nem lehet, cselekményem e részben tehát mindenestre tévesen és törvényellenesen minősített.

Kérem végül az ítélet megsemmisítését azért is, mert a BTK. 92. §-át az első Biróság nem alkalmazta.

Azt mondja a neheztelt ítélet indokolása, hogy javamra enyhítő körülmény fel nem merült, és hogy rosszhiszeműségem nyilvánvaló. Talán elég volna arra hivatkoznom, hogy cikkemmel tisztán és kizárólag a *közérdeket* véltem szolgálni; hogy a tárgyalás alatt, melynek során a vádhatóság, szenvedélyességénél fogva egész magánéletemet és hírlapirói multamat felkutatta, egyetlen egy oly momentum sem volt található, mely támpontot adhatna annak a feltevésnek, hogy cikkem megírásakor a vélt közérdeken kívül egyéb is vezérelt volna. Intencióim tiszták voltak. Önzés, önérdek, vagyoni vagy erkölcsi előny nem vezérelt. Szenvedtem én is sérelmet a kolozsvári törvényszék részéről. A kolozsvári törvényszéknek a tárgyaláson nyíltan bevallott azon törekvése, hogy *szigorú ítéleteivel a a kolozsvári sajtót megtisztítsa*, velem is éreztette sújtó csapásait. De ezekről nem szóltam; mert még a látszatát is kerülni akartam annak, mintha önzés, boszu vagy más egyéni indulat vezérelne.

A mily tisztán áll intenciómnak őnzetlensége, éppoly tisztán áll jóhiszeműségem is! Kegyetlen szigorral vágja arcomhoz az első bíróság a hat hónapi szabadságvesztés büntetésén kívül e teljes rosszhiszeműség vádját is. Nem csodálom! A bíróság azt hiszi, hogy akkor, mikor tanuimtól az esküt megvonta, az ő egész vallomásukat nem létezőkké tette. De ez alapos tévedés! A bíróság ezen határozata csak annyit jelent, hogy a Biróság nem hisz nekik, hogy én sem hihettem nekik: annál kevésbbé jelentheti ez, mert a Biróságnak sem volt oka az ő vallomásukban kételkedni; mennyivel kevésbbé volt okom kételkedni én nekem, a ki őket mindig tisztességes embereknek tartottam és tartom ma is?

Ha jóhiszeműségem is kétségbe vonatik, őnzetlenségem is megtagadtatik, akkor vagy a bíróság bölcsességébe, vagy saját elmém épségébe vettem hitem vészét!

Adja vissza a Nagyméltóságu kir. Kuria legalább az egyiket!

Tisztelettel:
Szász Ödön.

Jdegenek naplója.

— Kik érkeztek ma Kolozsvárra? —

— január 21.

New-York szálloda. Gróf Degenfeld Sándorné birtokosné Erdőszáva, Lovag Dr. Fuchs Károly magánzó Budapest, Szende Károly igazgató Budapest, Báró Bornemisza L. birtokos M.-Vásárhely Neuman Ferenc kereskedő Bécs, Ehsz Adolf faterkedő Cs.-Gyimes, Weinberger Mihály kereskedő Budapest, Hoffmann M. pénzügyigazgató Dés. Földényi Mihály ügynök Arad, Csizmazia József jogász Érsekújvár, Sombory Lajos birtokos M.-N.-Sombor, Weszetzky Sándor kereskedő Budapest.

Központi szálloda. Dr. Sipos Aladár ügyvéd Budapest, Kiss Károly anktisztviselő Des, Frenzl Gyula

birtokos Magyar-Régen, Freund Adolf utazó Budapest, Hercel Izidor utazó Budapest, Grim Jeán utazó Bécs, Lőry Antal utazó Budapest, Máj János utazó Brassó, Lapistya László Lapistya, Pacolik Alfréd utazó Bécs.

Biazini-szálloda. Mauko Hector jogszigorló Fiume, Bahri Ferencz joghallgató Debrecen, Gáll Albert birtokos Szilvás, Horváth Béla magánzó helybéli, Papp Emma varrónő Budapest, Fosztó Ferencz földbirtokos Aranyosrákos, dr. Balogh György ügyvéd földbirtokos Torza, Denk N. hadnagy Stockerau, Balog Artur egyetemi tanár helybéli, Gáll Elek birtokos Szilvás, dr. Polgár Péter ügyvédjelölt Budapest, Erlích Károly joghallgató Fiszaróff, N. Róder utazó Brád.

Pannonia (Fesz) szálloda. Blau Mihály utazó Budapest, Ascher M. utazó Budapest, Gyarmathy Sándor szolgabíró Mező-Örményes, Hirsch Dezső utazó Budapest, gróf Teleki Jenő Nagy-Somkut, gróf Teleki József Fehérszék, gróf Török Sándor Prága, Mikszics Péter joghallgató Csöve.

Főszerkesztő: DR. ÓVÁRI ELEMÉR.

Felelős szerkesztő: SZÁSZ ÖDÖN.

Kiadó: „NAPLO” hírlapkiadó-vállalat.

NYILTTÉR

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Részvény Társaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 5. sz. I. em. (Br. Jóska-palota)

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamat mellett naptól-napig s az önként felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Számlától váltókat előnyös kamattal megilletti.

Kölcsönöket nyújt értékpapirokra és váltófedezet alapján, jelzálogkölcsönöket ad földbirtokra és házakra előnyös kamattal mellett.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek huásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközözi.

Osztálysorsjegyek elárulási helye.

Az összes bank és takarékpénztári üzletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál.

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.

Reggelig nyitva.

A Jókai kávéházban Jókai-u. 4. sz. a farsangi idény alatt naponta, éjféltől után

friss korhelyleves és valódi szepesi tormás virsli

Mulató közönség találkozó helye

Heimann Sándor kávé.

Reggelig nyitva.

lozsvári szinpadon; tegnap a *Modell* címszerepében bucsuzott el a közönségtől, melynek állandó kedvence volt. Az ünnepektől divát viharos tapssal fogadták megjelenésekor, amely minden egyes énekszám után megújult. A felvonások után számtalanszor hívták a lámpák elé. A művész gyönyörű cselekedteket is kapott. Bárdi a bucsuestén elemoztak, pompásan érekeltek és elevenen játszott. Az előadás végén az ováció még lelkesebb volt. A függönyt többször fel kellett huzni, hogy a népszerű primadonnát még egyszer tapssal s élénkező ünnepelhesse a közönség. A színészjárási előtt is több százán várakoztak Bárdira s az utcán megújult az ováció. A lovakat kifogták kocsijából és egész a vasúti állomásig vontatták a lelkes fiatalok, ahol a 11 órai budapesti gyorsvonat indulásáig folyton éljenztek. A mélyen meghatott művész könyves szemekkel köszöntötte meg az ovációt. Az előadásról még meg kell jegyeznünk, hogy *Kassai* a rikkancs szerepében meglepően izléstelen volt, számtalan rossz rögtönzést szórt el, a múlt borsodzott a publikum háta. *Kassai* játékában újabban elbizakodottság s a publikum fumigálása nyilvánul. Ez még egy jó színésztől is hiba, amelyet sajnálattal konstatálunk.

☉ **Huszárvér.** Máder Rezsőnek, a kir. Operaház igazgatójának új operettje lesz a jövő hét ujdonsága. Az operette szerepeit: *Kassai*, *Károlyi Leóna*, *Hajnal*, *Tibor Lora*, *Mészáros*, *Dezséri*, *Nagy Imre* és *Bérczi* játsszák. A *Huszárvér* bemutató előadása 27-én, pénteken lesz.

☉ **Juci és Jani.** Pusztai Bélának kedvelésként bohózata, a *Juci és Jani* kerül színre ma este *Károlyi Leónával* és *Kassai*val a címszerepben.

☉ **Ma délután** Eysler operettjét: „A vándorlegény”-t adják.

- Vasárnap d. u. A vándorlegény.
 este: *Juci és Jani* (B. 101. páratlan sz.)
 Hétfő: *Vasgyáros* (B. 102. páros sz.)
 Kedd: *Az ember tragédiája* (B. 103. páratlan sz.)
 Szerda: *Miss Hobbs* (B. 104. páros sz.)
 Csütörtök: *Vén leányok* (B. 105. páratlan sz.)
 Péntek: *Huszárvér*. Előszőr. (Béletszűnet XIII. páratlan sz.)
 Szombat: *Huszárvér*. (B. 106. páros sz.)
 Vasárnap d. u.: 7-ik ifjúsági előadás. A czigány.
 Vasárnap este: *Huszárvér*. (B. 107. páratlan sz.)

Érdekességek

az erős emberek gyengéiről.

— Saját tudósítónktól. —

Bármilyen furcsán hangzik is, még a legerősebb embereknek is vannak gyengéik. Nemcsak lelki, hanem fizikai gyengéik is vannak. Különben ismeretes, az állatok kiválánál: és legerősebbjének, az oroszlóznak története, amely ugyan csak megijed egy kis egéértől. Itt van az erős emberek gyengéinek példázata: *Kara Achmet*, a nemrég elhalt hirneves török díjbirkózó, aki annak idején Konstantinápolyban, mint egyszerű székhordozó kezdte el pályafutását és idő-

vel a világ legerősebb díjbirkózó közé fejlődött. Egyidőben annyira népszerű volt, mint díjbirkózó, hogy havi fizetése nyolcezer frankra rugott. Szép kis vagyon is szerzett, amely azonban ugyancsak gyorsan mállott szét a kezei között. Hogy tulajdonképeni tárgyunkról, az erősek gyengéiről szóljunk, hogy *Kara Achmet*nek a gyengéjét a vörös haju emberek képezték. Ha vörös embert látott, ez a bikaerejű ember ideges lett és gyakran mondotta impreszariójának, hogy annyira fél a vöröshajuaktól, hogy vörös emberrel még birkózni sem tudna. Tényleg meg is történt, hogy egyszer egy nálánál legalább huzszorta gyengébb vöröshaju a földhöz teremtette.

A hirneves állatszeliiditők és idomítók között is akadnak erős-gyengék. Egy nagy állatseregletben szerepelt, az annak idején híres *Miller* állatszeliidítő. Volt egy vad tigrise, a melyet különösen szeretett. A fenevadnak valami baja támadt s mütétet kellett rajta végrehajtani. A mütét alkalmával, a mikor *Miller* megpillantotta, a mütét által okozott sebből ömlő vért, elájult. Pedig már sokszor megtámadták a fenevadak és sohasem vesztette el a lélekjelenségét. Szóval minden veszedelemmel szembe tudott szállani, de egy kis vérnek a látása leverte a lábáról.

Ilyen gyenge oldala volt sok más artistának is. Így például *Rappa Károly*, a mult századnak egyik legnépszerűbb artistája is minden ereje mellett bizonyos gyengeségben szenvedett. Ágyugolyókkal játszott és a vállán elbirt nyolc embert és egy lovat is. De meg volt az a gyengéje, hogy nem tudta elviselni, ha előtte állatot öltek, még ha az csak csirke volt is. Egyszer Berlinben nagy és előkelő közönség jelenlétében produkálta magát. A produkciók fényesen sikerültek s minden száma után óriási taps zúgott fel. Egyszerre csak malacvisítás hallatszik, a melyre nyilvánvalóan valamelyik közeli hentesnek bárdja készült lecsapni. Ekkor különös dolog történt. *Rappa* elsápadt és csak nagy nehezen tudta befejezni produkcióját. Mindenki azt hitte, hogy valami baleset érte. *Rappa* pedig visszavonult az öltözőjébe és sokáig szólanul hevert a pamlogon. Csak nagysokára tért magához, de még napokig fülében csengett a malac visítása.

Az öreg *Renz* az ismert cirkusz-igazgató irtóztott a hagymaszagtól. Ezzel a szaggal teljesen ki lehetett hozni a sodrából. Beszéltek, hogy egy kiváló iskola lovas szerződését azért bontotta föl, mert az egy ízben meggondolatlanul akkor beszélt vele, miután hagymás rostélyost evett.

Hinné *Vilmán*nak a legkiválóbb lovárnok egyikének az volt a gyengéje, hogy minden sikerét kívül álló dolgokban kereste. Nem saját testi ügyessége eredményének tekintette sikerét, hanem különböző

talizmánjainak. Így például sokáig karikagyűrű volt a talizmánja s a mikor egyszer elvesztette, nem akart többé fellépni.

Batty, ismert oroszslanzelidítő olyan vakmerő mutatványokkal szerepelt, a melyek csodaszamba mentek. S mégis e vakmerő ember mindig nagy óvatossággal vigyázott, hogy valahányszor a fenevadak ketrecébe bemegy, jobb lábbal lépjen be.

A mint ezekből a példákban látható, az erős embereknek — az artisták általánosan azok közé soroltatnak — ugyancsak vannak gyöngéik is.

VÁLASZTASI NAPLO.

I. KERÜLET:

Az ellenzék jelöltje: Dr. Pisztory Mór egyetemi tanár.

A kormánypart jelöltje: Hegedüs Sándor.

Az ellenzék jelöltje programbeszédet tartott: január 15. d. u. 3, a Vigadóban.

A választás napja: január 26.

A választás helye: Az Unió-utca Vigadó és a Vármegyeháza.

A választás vezetője: Kolozsvári Sándor egyetemi tanár. Az első szavazatszedő küldöttség elnöke: Kolozsvári Sándor egyetemi tanár. A második szavazatszedő küldöttség elnöke: dr. Czikmártoni Ottó ügyvéd. Helyettes elnökök: dr. Sárkány Lajos és Böhm Mihály. Választási jegyzők: dr. Kozma Endre és Ferenczy Gyula.

A szavazás kezdete: d. e. 8 órakor. *A Vigadóban szavaznak:* a Belmonostor tized reggel 9-től 10 óráig; a hídelvei tized 10-től 2 óráig; *a megyeháznál szavaznak:* a Belszén-tized 9—10-ig, a Külmonostor-tized 10—12-ig, a Külmonostori tized 12—1-ig és a kolozsmonostori tized 1—2 óráig.

Az ellenzék pártirodója: Unió-utca 6. sz. (Grébe-ház) *Az ellenzék pártirodójának vezetői:* Tanács József és K. Köncsey Imre. Hivatalos órák egész nap. *Telefonszám:* 503. Ha valakinek panasa vagy mondanivalója van, itt mindig szívesen adnak felvilágosítást.

II. KERÜLET:

Az ellenzék jelöltje: Br. Wesselényi Miklós.

A kormánypart jelöltje: Br. Feilitzsch Arthur.

Az ellenzék jelöltje programbeszédet tartott: január 19-én d. u. fél 6 órakor a Redoutban. A programbeszédet jelen voltak: br. Bánffy Dezső, gr. Dessewffy Aurél.

A választás napja: január 26.

A választás helye: A város közgyűlési terme és az anyakönyvi hivatal.

A választás vezetője: dr. Lukács Adolf egyetemi tanár. *Az első szavazatszedő küldöttség elnöke:* dr. Lukács Adolf egyetemi tanár; *a második szavazatszedő küldöttség elnöke:* Pollák Lajos máv. felügyelő. *Helyettes elnökök:* Dr. Széchy Ákos és Pokoly József. *Választási jegyzők:* Féder Ottó és Balázs K. József.

A szavazás kezdete: d. e. 8 órakor. *A városházán szavaznak:* a belközép-tized 9-től 11-ig; külközép-tized 11-től 12-ig; *Ovár-*

tized 11-től 2 óráig. *Az anyakönyvi hivatalban szavaznak:* a kétvízköztized 9-től 12-ig; Belmagyar-tized 12-től 1-ig és a Külmagyar-tized 1-től 2 óráig.

Az ellenzék pártirodójának vezetői: Dr. Tutsek Sándor és Dr. Pap József Hivatalos órák egész nap. Telefon szám: 499. Ha valakinek panasa vagy mondanivalója van, itt mindig szívesen adnak felvilágosítást.

A NAPLO telefonszáma

Szerkesztőség: 379.

Kiadóhivatal: 379.

Törvénykezés.

A kolozsvári törvényszék pöre.

Semmiségi panasz egy ítélet ellen.

— január 22.

Ismeretes az a feltűnést keltő és nagyszabású pör, a melyet a kolozsvári kir. törvényszék, továbbá br. Szentkereszthy Zsigmond a kolozsvári törvényszék volt elnöke: Szász Ödön hírlapíró ellen indított mert ez, részrehajlással, igazságtalan ítéletek hozásával, s más egyebekkel vádolta a törvényszéket, illetve Szentkereszthy bárót. A főtárgyalást — melyre a tanuk egész légiója volt beidézve — a mult évi december 9-én tartották meg a marosvásárhelyi törvényszék, mint delegált bíróság előtt s ez alkalommal a törvényszék Szász Ödönt rágalmozás és becsületsértés vétsége miatt: hat hónapi fogságra ítélte. A napokban adta ki a marosvásárhelyi törvényszék az ítéletet, mely ellen Szász Ödön semmiségi panaszal élt. A bevezetésben hivatkozás történik több törvényszakasra s ezután így folytatódik a semmiségi panasz:

„Dacára annak, hogy minden alkalommal megtettem indítványaimat arra nézve, hogy a tárgyalás a törvényesség keretei között maradjon, mégis az első Bíróság indítványaimat mellőzve, oly utra lépett, melyen a törvénynek határozott rendelkezései megsértettek; ennek eredményeképp egy oly ítélet hozott, melyre törvény szerint egyéb sors, mint a megsemmisítés nem várhat.

Elrendelte a Bíróság a valódiság bizonyítását, de ez a határozat papíron maradt, annak érvényesítését a Bíróság egy pillanatra sem engedte meg. A valódiság bizonyítása a vádlott joga. E szabály figyelmen kívül hagyásával az első Bíróság ezt a jogot a védelemről elvette és a vádhatóság kezébe adta. Kérte a vádhatóság egy sereg olyan tanu-
 nak kihallgatását, a kik a bizonyítandó állítások tekintetében tökéletes tudomás nélküliségben szenvedtek, a kik csupán a bíróság iránti tiszteletből fakadó impressziókat és hangulatkeltésre alkalmas egyéni érzelmeket tudtak elárulni. A bíróság e tanukat kihallgatta, és őket a vallomásuk által keltett, ellenem és az igazság ellen irányuló hangulat fokozására meg is eskette.

Ellenben az én tanuimat, a kik egytől egyig pozitív tényeket vallottak; a kiknek vallomása egymással, valamint az esküre bocsátott dr. Óvári Elemér tanu által vallottakkal is egyezett, — minden törvényes ok nélkül — az eskütől elzárta. *Richtzeit* Arthur, dr. Schwarcz

Miksa, Zwillin, Ignác, vallott, hogy elnöke, ben, s éppen eredményeskedni.

E v maradt sától illojál kifogá esket felhoz Tan zése áltat mezt tanuim és Bo vezér nebbe

Mel itöl kir. fekvő ott az lozsva talant semm gok módo lenség a hiv szetes nem okat való kal s hol a gal, alatt ott r ok; é lésér jog a Ha

„mag hivat szin a ezt a érdekl jájára féle t olyan merni hónap

Ha azért általa eljárát folytat tárgy befeje relme tetett nyítás nyire Hisze is ny a Ha Ettől meg állítás tegye azon de az már nem tes? esem utólag perrel hogy két ne bírvo Nagys zonyit mekes téve, kináln kor fi

Miksa, Nadányi Emil, Ausch Ede, Zwillinger Norbert és Hanasziewicz Ignác mind olyan pozitív tényeket vallottak, melyekből megállapítható, hogy a kolozsvári kir. törvényszék elnöke részrehajlóan járt el rezümében, saját nézetét az esküdtek előtt éppen nem titkolta el és a bizonyítás eredménye tekintetében is meg nem engedett módon véleményt nyilvánított.

E vallomások kétségkívül távol maradtak a vád tanuinak vallomásától lojalitás tekintetében. De az illojalitáson kívül tanuim ellen mi kifogás sem volt támasztható; megeskütésük ellen perrendszerü ok felhozható nem volt.

Tanuim megeskütésének mellőzése annál sérelmesebb, mert ez által az esküdtek mintegy figyelmeztetve lettek arra, hogy az én tanuim vallomásait még a *Terkül*-ök és *Boross*-ok rajongó fetisizmusból vezérelt vallomásánál is értéktelebbséggel tekintendők.

Mellőzte a Biróság a kol. kir. ítélő tábla Elnökétől származó és a kir. Igazságügyminiszteriumban elfekvő évi jelentés beszerzését, holott azt a körülményt, mikép a kolozsvári kir. tszéknek milyen aránytalanul sok ítéletét változtatták és semmisítették meg a felsőbb hatóságok a vádlottak javára; — más módon bizonyítanom teljes lehetetlenség. Perrendtartásunk nem ismeri a hivatali titok intézményét, Természetes is ez! Mert a hivatali titok nem arra való, hogy miatta ártatlanságokat becsukjanak; hivatali titokra való hivatkozásnak csak laikusokkal szemben van helye; de ott, ahol a titkot nem a nyilvánossággal, hanem csak az eskü szentsége alatt ítélező bírákkal kell közölni, ott megszűnik a titkolózásra való ok; és ott, ahol egy vádlott elítéléséről van szó, ott megszűnik a jog a titkolózásra!

Ha pedig kiméletet nem ismerő „magosabb” érdek az, amely a hivatali titkok felnyitását semmi szín alatt sem engedí, akkor tessék ezt a körülményt annak a magosabb érdeknek és nem a vádlottak számájára írni, mert a polgár semmiféle törvény szerint sem köteles olyan magosabb érdekeket elősmerni, amelyek az ő életéből hat hónapot elrabolnak!

Hanasziewicz Ignác meghitteltetése azért mellőztetett, mert ellene az általa vallott tények miatt bünvádi eljárás van folyamatban. Ennek folytán kértem azt, hogy ügyem tárgyalása a Hanasziewicz ügyének befejeztéig elnapoltassék. Ez a kérelmem is mellőztetett s ezzel kivételtet kezemből a védekező bizonyítás utolsó fegyvere. Pedig menyire alapos volt ez a kérelmem! Hiszen cikkem első megtekintésére is nyilvánvaló, hogy annak alapját a Hanasziewicz tényállásai képezik! Ettől eltekintve, nem engedtettem meg nekem bírói határozattal, hogy állításaimat bizonyítsam? Miként tegyem ezt, ha tanumat mellőzik azon címen, hogy ő vád alatt áll, de azt az időt, melyben ez a gát már nem fog fennállani, a biróság nem akarja bevárni?! Miért e sietés? A tárgyalás óta bekövetkezett eseményekben nem látom e sietés utólagos indokát. Mert hiszen e perrel nem lehet összefüggésben az, hogy a sértett báró Szentkereszthy két nappal a tárgyalás után kuriál bírónak neveztetett ki?! Így lett, Nagyméltóságu m. kir. Kuria, a bizonyítás megengedése azon gyermekes viselkedéshez hasonlóvá téve, midőn a gyermeknek cukrot kínálnak, de mikor utána nyúl, akkor füget mutatnak neki.

Nem foglalkozva részletesen azon körülménnyel, hogy báró Szentkereszthy Zsigmondnak a B. P. T. 50. §-ának határozott tilalma dacára megengedtetett, hogy minden egyes tanum vallomása után e vallomások súlyát lerontani igyekvő észrevételeket tegyen; nem foglalkozom azon körülménnyel, mely szerint e tanuk éppen egy szembeállítás tárgyát képező, tehát szerfölött fontos körülményre vonatkozólag egymás jelenlétében hallgattattak ki. Mindezek oly éles jogsértések, hogy teljesen elegendő a kir. Kuria figyelmét azokra egyszerűen felhívni.

A bizonyító eljárás során felmerült sérelmek fokozott mértékben ismétlődtek a kérdések feltevésénél és az ítélet hozatalánál. Jóllehet csak egy rendbeli rágalmazás vétsége miatt emeltem a vád ellenem, a kérdések mégis két rendbeli rágalmazásra vonatkozóan intéztettek az esküdtekhez. A biróság ezen határozata jelen esetben annál inkább sérelmes, mert cikkemben két egymástól elkülönülő rágalmazási szándék fenn nem forog, cikkem a kolozsvári kir. törvényszék ellen irányul, és így itt két rágalmazásról beszélni nem lehet. Az által, hogy a kolozsvári kir. tszék ellen elkövetett rágalmazásban bűnösnek mondtam ki, a megtorlás műve ellenem már be volt végezve. Én senki másról nem írtam, csak a kolozsvári tszék tagjairól s így az esküdtekhez intézett első kérdéssel cselekményem már ki volt merítve. A törvényszék elnöke is ép oly tagja a törvényszéknek, mint más bíró. A BTK. nem ismeri a tszéki elnököt, mint a rágalmazás passzív alanyát. Ha cikkemben a törvényszék elnökéről erősebb hangon szöveltem, az legfeljebb súlyosító körülményként jöhetne számba, de semmi esetre sem állapíthatja meg egy külön bűncselekmény tényállását, mert a bírói minőségében megtámadott törvényszéki elnök teljes elégtételt kapott már az által, hogy bűnösnek mondtam ki azon törvényszék sérelmére elkövetett rágalmazásban, melynek ezen elnök is tagja.

A biróság tehát tévesen alkalmazta a BTK. 96. §-át akkor, midőn cselekményemet két rendbeli rágalmazás gyanánt minősítette.

E mellett való igaz az is, hogy a biróság a kérdések feltevésénél hátskörét is tullepte, és ítélete tárgyává tett olyan körülményt is, melynek megítéléséhez szükséges törvényes vád nem emeltetett.

A rágalmazás magánindítványra üldözendő. E szabály alól a BTK. 270. §-ának 2. pontja csak azon esetet veszi ki, midőn a biróságról „oly tény állíttatik, mely valódisága esetén a bünvádi vagy fegyelmi eljárás megindítására alkalmas.” Oly tényállítás tehát, mely erre nem alkalmas, de viszont alkalmas arra, hogy az illetőt közmegegyezésnek tegye ki, a magánindítvány szabálya alól kivéve nincs, az csak magánindítványra üldözhető. Minthogy pedig ebben a perben magánindítvány nem tetetett, nyilvánvaló, hogy a „közmegegyezés” fogalma törvény ellenére vétetett a kérdésbe; az ily kérdésen alapuló ítélet semmis, mert törvényes vád nélkül hozott. Tévesen minősített cselekményem rágalmazás gyanánt. Áll ez a báró Szentkereszthy ellen irányuló tényállításaimra is, de különösen a kol. kir. törvényszék ellen irányuló tényállításokra vonatkozólag, mert nincsen sem a BTK-nek, sem az 1871. évi VIII. t.-c.-nek egyetlen §-a sem, melynek alapján a kolozsvári kir.

törvényszék ellen bünvádi vagy fegyelmi eljárást lehetne indítani. Sőt a kolozsvári törvényszékre vonatkozólag nemcsak hogy ilyen, hanem egyáltalában semmiféle határozott tényállítást cikkemben találni nem lehet, cselekményem e részben tehát mindenestre tévesen és törvényellenesen minősített.

Kérem végül az ítélet megsemmisítését azért is, mert a BTK. 92. §-át az első Biróság nem alkalmazta.

Azt mondja a neheztelt ítélet indokolása, hogy javamra enyhítő körülmény fel nem merült, és hogy rosszhiszeműségem nyilvánvaló. Talán elég volna arra hivatkoznom, hogy cikkemmel tisztán és kizárólag a közérdeket véltem szolgálni; hogy a tárgyalás alatt, melynek során a vádhatóság, szenvedélyességénél fogva egész magánéletemet és hírlapírói multamat felkutatta, egyetlen egy oly momentum adhatna annak a feltevésnek, hogy cikkem megírásakor a vélt közérdeken kívül egyéb is vezérelt volna. Intencióim tiszták voltak. Önzés, önérdek, vagyoni vagy erkölcsi előny nem vezérelt. Szenvedtem én is sérelmet a kolozsvári törvényszék részéről. A kolozsvári törvényszéknek a tárgyaláson nyíltan bevallott azon törekvése, hogy szigorú ítéleteivel a kolozsvári sajtót megütszítssa, velem is éreztette sújtó csapásait. De ezekről nem szóltam; mert még a látszatát is kerülni akartam annak, mintha önzés, boszú vagy más egyéni indulat vezérelne.

A mily tisztán áll intenciómnak önzetlensége, éppoly tisztán áll jóhiszeműségem is! Kegyetlen szigorral vágja arcomhoz az első biróság a hat hónapi szabadságvesztés büntetésen kívül e teljes rosszhiszeműség vádját is. Nem csodálom! A biróság azt hiszi, hogy akkor, mikor tanuimtól az esküt megvonta, az ő egész vallomásukat nem létezökké tette. De ez alapos tévedés! A biróság ezen határozata csak annyit jelent, hogy a Biróság nem hisz nekik, hogy én sem hihettem nekik: annál kevésbbé jelentheti ez, mert a Biróságnak sem volt oka az ő vallomásukban kételkedni; mennyivel kevésbbé volt okom kételkedni én nekem, a ki őket mindig tisztességes embereknek tartottam és tartom ma is?

Ha jóhiszeműségem is kétségbe vonatik, önzetlenségem is megtagadtatik, akkor vagy a biróság bölcsességébe, vagy saját elmém épségébe vetett hitem vesz el!

Adja vissza a Nagyméltóságu kir. Kuria legalább az egyiket!

Tisztelettel:
Szász Ödön.

Jdegenek naplója.

— Kik érkeztek ma Kolozsvárra? —

— január 21.

New-York szálloda. Gróf Degenfeld Sándorné birtokosné Erdőszáva, Lovag Dr. Fuchs Károly magánzó Budapest, Szende Károly igazgató Budapest, Báró Bornemisza L. birtokos M.-Vásárhely Neuman Ferenc kereskedő Bécs, Elsász Adolf fakeskeskedő Cs.-Gyimes, Weinberger Mihály kereskedő Budapest, Hoffmann M. pénzügigazgató Dés. Földényi Mihály ügynök Arad, Csizmazia József jogász Érsekújvár, Sombory Lajos birtokos M.-N.-Sombor, Wesetzky Sándor kereskedő Budapest.

Központi szálloda. Dr. Sipos Aladár ügyvéd Budapest, Kiss Károly anktisztviselő Des, Frenzl Gyula

birtokos Magyar-Régen, Freund Adolf utazó Budapest, Herczl Izidor utazó Budapest, Grim Jenő utazó Bécs, Lőry Antal utazó Budapest, Máj János utazó Brassó, Lapistya László Lapistya, Pacolik Alfréd utazó Bécs.

Biazini-szálloda. Mauko Hector jogszigorló Fiume, Bihari Ferenc joghallgató Debrecen, Gáll Albert birtokos Szilvás, Horthy Béla magánzó helybéli, Papp Emma varrónő Budapest, Fosztó Ferenc földbirtokos Aranyosrákos, dr. Balogh György ügyvéd földbirtokos Torda, Denk N. hadnagy Stockerau, Balog Artur egyetemi tanár helybéli, Gáll Elek birtokos Szilvás, dr. Polgár Péter ügyvédjelölt Budapest, Erlich Károly joghallgató Tiszaróff, N. Róder utazó Brád.

Pannonia (Feszl) szálloda. Blau Mihály utazó Budapest, Ascher M. utazó Budapest, Gyarmathy Sándor szolgabíró Mező-Örményes, Hirsch Dezső utazó Budapest, gróf Teleki Jenő Nagy-Somkut, gróf Teleki József Fehérszék, gróf Török Sándor Prága, Mikszics Péter joghallgató Csöve.

Főszerkesztő: DR. ÓVÁRI ELEMÉR.

Felelős szerkesztő: SZÁSZ ÖDÖN.

Kiadó: „NAPLO” hirlapkiadó-vállalat.

NYILTTÉR

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Részvény Társaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 9. sz.
I. em. (Br. Jósika-palota)

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naptól-napig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Számlát váltókat előnyös kamattal mellett.

Kölcsönöket nyújt értékpapírokra és váltófedezet alapján, jelzálogkölcsönöket ad földbirtokra és házakra előnyös kamattal mellett.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek huzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközözi.

Dosztályosorsjegyek előirányozási helyre.

Az összes bank és takarékpénztári üzletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.

Reggelig nyitva.

A Jókai kávéházban Jókai-u. 4. sz. a farsangi idény alatt naponta, éjjel után

friss korhelyleves és valódi szepesi tormás virsli.

Mulató közönség találkozó helye

Heimann Sándor kávé.

Reggelig nyitva.

ŐSZI ALBERT

ékszer és óra nagy-
raktára, Kolozsvárt,
Wesselényi M.-u. 2.
nagy választék ezüst
árúba. — Javítások
felvállaltatnak. —

Egy ujonnan berendezett
**gyümölcs- és
csemegeüzlet**
előnyös feltételek mellett
eladó.

Cim megtudható a kiadóban.

REGÉNY.**Jgézet.**

— Regény. —

Irta: Elzéar Pierre. 10

Szerencsétlenségünkre, nem ta-
láltuk meg a levélkét.

Majd oda adom az ujságot, meg-
látja majd, hogy abban sincs sem-
mi más, mint mit én elmontam.

— Pardon, veté közben Roger.
Mondjuk, hogy bűnös volt a bá-
tyám, mégis hogy ítélték őt ha-
lárra? Nagyon keveset ismerem
ugyan a francia büntetőtörvény-
könyvet, de úgy tetszik mintha a
féltekenységéből elkövetett gyilkos-
ságokat...

Most Pétrement vágott szavába.
— Igen, uram, önnek igaza van.
Más körülmények között a leg-
szigorubb bírák sem ítélték volna
őt halálra.

— Nem értem önt. Milyen körü-
lményekről beszél?

— Az áldozat különös kedves-
séges bája rendkívül befolyásolta
az esküdteket, a bírákat, az egész
várost a gyilkos ellen. Az ügyész-
ről azt beszéltek, hogy szerelmes
volt bele. Különben most akarja az
elnök leányát eljegyezni. Neki na-
gyon érdekében állt halálra ítéltet-
ni a gyilkost.

Pétrement mosolygott.
— A menyasszonya ott volt a
tárgyaláson, folytatá, és biztató pil-
lantásokat vetett a szónokra. Vegye
azt is tekintetbe, hogy Peltier az
ügyész, bár fiatal ember, rendkívül
tehetséges. Azt tesz a bírósággal,
a mit akar. Azután még azt mon-
dta bátyjáról, hogy veszedelmes szo-
ciálista.

— Ő szociálista!
— Tudom, hogy ez képtelenség
De hiába. Mikor felemelkedtem a
védbeszédhez, tudtam, hogy bátyja
elvesztett. Még a beszámíthatatlan-
ságát is megpróbáltam bizonyítani.
Ez a régi módszer bevált volna tán
ha ő maga rá nem cáfol erre.

Roger meg volt törve. Egész va-
lója fellázadt arra a gondolatra, hogy
Jean megölte azt, a kit annyira imá-
dott. Kire lehetett Jean féltékeny?

Hiszen ez különös asszony, teljesen
neki adta magát, feláldozta férjét
nyugalmát jó hírnevét. Ez érthe-
tetlen!

— Hol volt Peyrel ur a gyilkos-
ság napján?

— Podensásban, felelt az ügyvéd,
lotózott nénjével és falusi szomszéd-
jaival. Ott töltötte az éjszakát.

— Lehet; de nem lehetséges,
hogy felbérelt valakit, ki megbosz-
szulja elrabolt becsületét?

— Látom, hogy nem ismeri őt
mondta Pétrement; egyszeri látó-
gatásra eloszlának gyanuja.

— Gondolja, hogy fogadna?
Pétrement gondolkodott egy
ideig.

— Bevallom, uram, hogy nem
arra gondoltam az imént. Gondolja
meg, hogy e szomorú tárgyalások
mind azt bizonyították, hogy Pey-
relni szeretője és áldozata volt az
ön bátyjának.

— Szeretője, ez lehet; de áldo-
zata soha! kiáltá erősen a ka-
landor. Nagyon szeretném látni Pey-
rel urat. És remélem, hogy végre ő
is osztozni fog meggyőződésében.

Az ügyvéd kétkedően mosolygott.

— Nem rejtem el ön előtt az
igazságot. Peyrel ur oly jó férj,
hogy ritkítja párját. Tulságos gyen-
géd és tulságos gyenge, hogy aj-
tót mutasson önnek. A törvényszék
előtt oly természetellenes szelid-
séggel halgatta a bizonyítékokat,
hogy meg csalta őt de nem bo-
csájta meg Guilmain Jeanak; hogy
megölte Helént, kit dacára minden-
nek imádott. Ha arra nézve hoz
ön bizonyítékot, hogy nem ő tet-
te ezt, képes reá, hogy szívesen
fogadja önt.

(Folytatjuk).

Régi erdélyi borok

Unió-utca 7. szám alatt.

Szilvási, hadrévi, rózsamáli stb.
a Benigni pinczéből palackozva és
hordóval olcsón eladók.

Asztali borok 90 fillér., 1 kor.
20 fillér árban üveggel együtt
literenként ugyanott kaphatók. Ren-
delés hához küldetik. — Telephon
szám 531. Üvegek visszavételnek.

Cégtáblákat

Üvegre, vászonra és
hádoglemezre igen ol-
csó árak mellett készít

BELLEVÁRI MIHÁLY
Kolozsvárt
Kossuth-Lajos-utca 7.

Telefonsz. 538. — Telefonsz. 538.

Banács Flórián cukrász,
Kolozsvár Wesselényi Miklós-utca 14.

Ajánlom lakodalmakra való tortáimat.
Vidékre ingyen csomagolás.

Továbbá: —	Továbbá: —
Czukorkáimat	Kitűnő Ligörjeimet
Párizsi sütemé- nyeimet	és Thea, Csokoládé és
Fagylalt	Tejes-kávémát,
Párizsi	a legjutányosabb ár
Krémek	mellett.
Szulczok.	

SZÉCHENYI KAVÉHAZ

Széchenyitér 27. szám alatt

**kényelmes
mulatóhely**

legjobb minőségű borok és
kőbányai sörök ugyszinte hi-
deg büffe kapható. — Számos
látogatásért esedez

JÓZSA BENJÁMIN
tulajdonos.

Kalapkészítő műhely.

Van szerencsém a n. é. közönség b.
tudomására hozni, hogy Kolozsváron
Széchenyi-tér 17. szám alatt kalap-
készítő műhelyt nyitottam.

Elvállalok kalap újjáalakítást, tisztí-
tást és cilinder vasalásokat és minden
e szakmába vágó munkákat jutányos
árak mellett.

Midőn a n. é. közönség becses pár-
fogását előre is kérem, bátorodom
megemlíteni, hogy eddig is Kolozsvárt,
Széchenyi-téren egy kalap üzletben
öt éven át, a közönség legnagyobb
megelégedésére dolgoztam és ezt ki-
érdemelni ezután is igyekezni fogok.

Tisztelettel:

SZABÓ JÁNOS, kalapos.

Stolcz Vincze

aranyműves

Mátyás király-tér 12. sz.

Készít új munkákat, átalaki-
tásokat valamint javításokat.

Ékszer, zálogjegye-
ket, tört aranyat és
— ezüstöt vesz. —

Uj cipész-üzlet.

Széchenyi-tér 26. sz. a Benigni-féle
házban a mai kor legmagasabb iz-
lésének és minden igényeket kielé-
gítőleg új **cipészüzletet**
nyitottam. Felelősség mellett készí-
tek úgy női, mint férfi cipőket mér-
ték után.

A nálam készült cipőket díjtalanul
javítom.

Szíves pártfogást kér

tisztelettel

Salamon Lázár

divat cipész-mester.

Szolid kiszolgálás.

IZSÁK MÓR

férfi szabó terme,
Mátyás Király-tér 19. emelet.

Nagyrabecsült rendelőimet
van szerencsém tisztelettel ér-
tesíteni, hogy kitűnő minőségű

fekete salon, hazai és

valódi angol és skót

szöveitem vannak raktáron,
amelyekre nb. rendelőim szí-
ves figyelmét felhívom.

Kiváló tisztelettel

Izsák Mór.

Eladó

egy házas telek
a monostori utcában.

Ujonnan épült, 6 szoba, 3
konyha, fürdőszoba és mel-
lékhelyiségekkel, nagy gyü-
mölcsös kerttel

15,500 koronaért.

4000 kor. készpénz,
a többi amortizált kölcsön.

10 évig adómentes.

Értekezhetni a kiadóban.

UJ ÜZLET!

Karácsonyi és ujévi
bevásárlásait

a **FRIEDMAN M.-féle**

üzletben Deák Ferencz-ut-
ca 5 szám alatt.

== szerezze be. ==

Zománcozott kék edények-
ben nagy választék kony-
haberendezések, üveg-árak,
china-ezüst különlegeségek
ugyszinte sok más dísztár-
gyak stb. — Vidékre meg-
rendelések pontosan esz-
közöltetnek.

Nagybani vevők nagyobb ár-
engedményben részesülnek.

Pontos kiszolgálás!

SZOLID ÁRAK!

Sécfalvi Gyártás Juliska

Balatonkávéházába Em-
ketér, a far-
sangi idény alatt
naponta éjjel
utánfriss korhelyleves, valódi sze-
pesi tormás virsli és kassai
sonka kapható.A mulató közönség talál-
kozó helye. Reggelig nyitvaEladó házastelkek, szőlők és
szántóföldek!

1. Dézma-utca és Pap-utca sarkán üres telkek egészben vagy részletekben.
2. Rudolf-út 31. számú házastelkek egészben vagy részletekben.
3. Árpád-út 8-ik számú házastelkek, pék-üzlettel.
4. Magyar-utca 83. számú házastelkek, pék-üzlettel nagy kerttel, gazdasági épületekkel.
5. Nádas-terében egy drb. szőlő a közép lábban.
6. Brétfő- és Nádas-tere szőlők alatt uthosszában egy vonalban levő szántó-föld, 40 telkre felosztható, egyenkint 222 négyszögölre, sőt nagyobb telkekre is felosztható, vasúti, téglagyári, gyufagyári munkásoknak igen alkalmas, valamint a külvárosi földeszeknek is. Értekezhetni: **Rucska Lajos** tulajdonossal Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 9. szám.

B. BAK SÁNDOR

7 1-20

épület és műlakatos

KOLOZSVÁRT, Malom-u. 28. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy Malom-utca 28. szám alatt atyám B. Bak Lajos gyártelepén a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

épület- és műlakatos-műhelyt

nyitottam. — Elvállalok minden a fémpar körébe tartozó munkákat, u. m.: díszkapukat, balkon-, lépcső- és sirkerítéseket a legegyszerűbbtől a legdiszesebb stílusú kivitelben; továbbá épületvasalásokat, vasfedélszerkezeteket. Butor-díszművasalásokat, műkovácsolt luszterek, lámpák, virág-asztalkák vasból sárga- és vörösrézéből vagy nickelezve, adott vagy általam készített rajz szerint.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve vagyok

Telefon 120.

kiváló tisztelettel

B. Bak Sándor műlakatos.

♦ Rajzzal és költségvetéssel készséggel szolgálok. ♦

Javításokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Vidéki megrendelésre azonnal válaszolok.

Napló

független politikai napilap

előfizetési ára:

Egy évre . . .	24 korona
Fél évre . . .	12 korona
Negyed évre . . .	6 korona
Egy óra . . .	2 korona
Egyes szám ára	8 fillér.

Kapható a dohánytörzsdékben és minden elárusítónál.

☛ Telefon-szám 399. ☛

STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-
kereskedése**KOLOZSVÁR, Wesselényi-utca 12. szám.**

A közelgő nagy ünnepek alkalmából felhívjuk a n. é. közönség figyelmét arra, hogy STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-kereskedőnél Kolozsvár, Wesselényi Miklós-utca 12. szám alatt

a legjobban és a legolcsóbban lehet lisztet, fűszert és tűzifát beszerezni.

Ne mulassza el senki sem hirdetésem valóságáról meggyőződni.

8 1-30

Uj üzlet! **A vashid mellett** Uj üzlet!

valódi SINGER varrógépek raktára.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy a volt Bernáth E. Sándor-féle kerékpár és varrógép-kereskedést átvettük és azt

Finkler és Társa

cég alatt (Babos-palota) tovább vezetjük.

Nagy raktárt tartunk kerékpárokban, varrógépekben és azok alkatrészeiben.

☛ **Mechanikai javító műhely.** ☛

Javítunk: varrógépeket, kerékpárokat és irógépeket. ☞ észítünk: villany osengő berendezéseket, emelőirásokat, nickelezéseket és minden e szakmába vágó javításokat **olcsón** és **pontosan**.

Varrógépek részletfizetésre is kaphatók gyári áron!

Szerkezeti hibákért 6 évi jótállást vállalunk. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölünk. A n. é. közönség b. pártfogását kérve vagyunk

tisztelettel **FINKLER és TÁRSA.**☛ **Olcsó törlesztő kölcsönök!** ☛
10, 20, 25, 32, 42 és 50 évre

az Erdélyrészi Magyar Jelzáloghitelbank

27 1-10

Részvénytársaságnál

KOLOZSVÁRT, Rózsa-utca 1. szám, emelet.

A kölcsönök teljes összegben folyósíthatnak, minden levonás nélkül. Földbirtokra és kolozsvári belvárosi új vagy régiebb építkezési, de forgalmas helyen fekvő házakra a becsérték 50%-a. Vidéki és külvárosi házaknál ha újak az érték 45%-a, ha régiek, de jó karban és forgalmas helyen vannak az érték 40%-a adatik kölcsön. *Becsleségi eljárás helyben díjmentes.* A kölcsönök lebonyolítása gyors és a költségek minimálisok. **Ügynökök fölöslegességek, miután minden szükséges felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál az**

Igazgatóság.

Hivatalos órák 9-1. — Prospektus kívánatra ingyen!

Építési törlesztő kölcsönök is kaphatók!

Uj házikenyér sütőde!

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy

Wesselényi Miklós utca
25. szám alatt

a főpostával szemben

„Központi kenyérsütőde”

cég alatt

uj házikenyér üzletet

nyitottam.

Házikenyéremet alföldi asszonyokkal süttetem.

Sütődém Forduló utca 7. sz.
alatt, a Seemann-féle házban van.Kenyérsütés naponta kétszer, délbe 12
órákor és délután 2 órákor.Becsés pártfogását kérve, maradok
tisztelettel **BARABÁS EDE.**

TELEFON 543.

TELEFON 543.

TRISKA J.

zongora-raktára

Kolozsvárt, Sétatér-utca (Saját ház).

Zongorák, pianók, harmoniumok és cimbalmok gyári áron részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek becserélését, javítását, hangolását, helyhen és vidéken elfogadom.

Phonola-zongorát játszó készülék gyári áron kapható. Ára **1100** korona.

Bármikor megtekinthető!

Olvassa és csodálja!

Teszler Károly divatkereskedőnél Wesselényi-Miklós- (Hid)-utca 11. sz. alatt,

mai naptól fogva eladásra kerülnek: Remek tenisz flanelk 14, 16 kr. — Zefirek, kartonok, szatínok és batiszok 9 krajczártól kezdve. — Legújabb divatu barchetek 13, 19, 25, 30 kr. — Valódi francia flanelk, legdivatosabb desjsinekben 25, 30, 35 kr. — Dupla széles ruhaszövetek 15 krtól kezdve. — Va ódi angol szövetek 140 centi széles 38, 45, 56, 76, 95, 1.10, 1.30 kr. — Vi-har-loden 85 centim. széles 28, kr., 120 centim. széles 43 kr. — Cibelin szövetek 120 és 140 centim. széles 60, 70, 80 kr. — Vászna, chiffonok, kész fehérneműk, ággyerítők, fegyházban kötött harisnyák és még sok fel nem sorolható cikkek, olcsó árak mellett.

Maradékok, nagy választékban.

Első kézből, a gyárban vásárolni Ön olcsón és legjobban!

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár

STOWASSER J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító, a Rákóczi javított tároगतó és a hangfokozó gerenda fejtalálója

Budapest, II., Lánchid-utca 5. szám.

Ajánlja saját gyárában készült, általánosan elismert különleges (specialitás) fa-, réz-, fuvó- és vonós hangszereit, cimbalmokat, stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Hegedűk 3-, 4-, 5-, 6- forinttól feljebb, a legjobb felszereléssel.

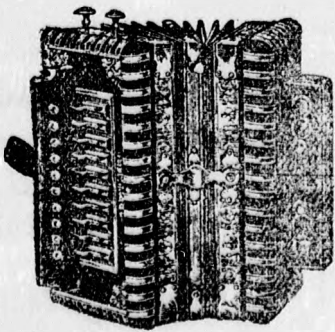
Hangfokozó gerenda mely által bármely hegedű vagy gordonka sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer (biztos siker); hegedűbe javítással 4-rt.

Harmonikák, legjobb, erős, elpusztíthatatlan hangokkal, 2-50, 3-, 4-, 5- forinttól feljebb. Különleges acélhangú hangversenyharmonikák, saját minták.

Zenekerok teljes felszerelés mellett, jutányos áron, elismert jó minőség, a hadsereg és a legtöbb katonai zenekaroknak szállítója vagyok.

Javitások az összes hangszereken, különleges szakaszerű pontossággal, jutányos áron eszközölköztetnek.

Kezesség minden egyes hangszernél

Kivitel nagyban és kicsinyben!
Árjegyzék minden hangszerről kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Felhívás.

Az „Erdélyrészi általános takaré- és hitel-szövetkezet” (Kolozsvár, Ferencz József út 2.) 3 évre szóló **koronás-évtársulatot** indított meg, a melybe való belépésre a t. közönség ezennel tisztelettel felhivatik.

Az évtársulat tagjai 3 éven át hetenként 1, vagy több koronát fizetnek be betéti könyvre s a 3 év leteltével úgy a befizetett összegek, valamint 5% kamatja s az átírási és késedelmi díjakból **eredő jövedelem** a bank által a tagoknak készpénzben kifizetetik. Az említett jövedelemmel a **betett koronák kamatja 10%-ra is felnöhet.**

A tagok kölcsönt nyernek váltóra, kötelezvényre, értékpapírra és jelzálogra, mérsékelt kamattal mellett.

Ha a tag kölcsönt vesz igénybe, a kölcsönt 1—2 koronájával fizetheti 3 év alatt vissza, ha pedig kölcsönt nem vesz igénybe, de bármely okból a befizetéseket beszüntetni akarja, könyvét másra átruházhatja s azt mint készpénzt bárki átveszi.

A hetenkénti koronás befizetést senki meg nem érzi s így minden tag minden nagyobb áldozat nélkül **három év alatt jól kamatozó tőkére tesz szert.**

Az évtársulatba való belépés mindenkinek melegen ajánlható.

Ujhelyi M. és Társa

könyvnyomdája

Kolozsvár,

Jókai-utca 15. szám.

Elkészítetnek mindennemű nyomtatványok a legújabb és legdiszesebb kiállításban jutányos áron

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek

Telefon szám 379.

